

Deu Hirlap

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével

A Romániai
Magyar Népközösség lapja

A Timis-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 83
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

Bolsevista amazonok

(MN) Amióta az európai civilizáció és kultúra fennáll, az ősszel és egészséges erkölcsi érzékkel megáldott embernek sohasem jutott eszébe követelni, hogy a nők is ragadjanak fegyvert és vegyenek részt a háború borzalmaiban. Ha az egri nők maguk is az öldöklés fegyvereihez nyultak, akkor csak azt tették, ami a végső életveszedelem pillanatában minden embernek, férfinak és nőnek egyaránt isteni és emberi kötelessége saját magával szemben. Ha a nagy nemzeti élet-halálküzdelmek legendái néhány hőselkü nő regényes történetét is megénekelik, akkor ezek mindig csak kivételek maradtak és senki sem ötlött fel a gondolat, hogy néhány szörványos példára hivatkozva az asszonyokat és lányokat is csatáriszba szólítsa. Ahhoz, hogy efféle gondolat állami programmá lehessen, valóban olyan kulturális forradalomnak kellett jönnie, mely az emberiség minden évezredes erkölcsi értékét sárba taposta. A hivatásos női katonaság gondolata az ujkori Európában csak a marxizmus romboló eszméitől megköttyagsodott agyban merülhetett fel.

Az erkölcsi elaljasodásnak ez a példája 1917 nyarán ejtette először döbbenetbe a világot, amikor Zozow lövészárkaiból nagyobb számban kerültek német fogságba a vörös hadsereg női katonái. Azoknak a híreknek, hogy Kerenszki, Oroszország új ura, női zászlóaljokat állított fel, addig senki sem akart hitelt adni. Ezek a női katonák azonban a régi orosz birodalom bukását és hadseregének széttörlését nem tudták feltartóztatni. Sőt ellenkezőleg, ők lettek a bolsevista forradalom uttörői és ezzel a végső összeomlás siettetői. A polgárháborúk, melyek az óriási országot 1919-től 1921-ig az Ural mindkét oldalán végigszántották, a szovjet női katonaság virágkora volt. A vörös hadsereg soraiban ebben az időben állítólag több mint százezer nő szolgált és a Kornilov vezette alatti álló „fehérek” ellen magából Szentpétervárból huszezer nő vonult fel. „Rózsáival a kézben nem lehet forradalmat csinálni” — jelentette ki akkoriban egy lelkes elvtársnő. A törzskarokban és a legénység körében, az egészségügyi szolgálatban és az utánpótlási szervezetekben, mindenütt ott lehetett őket találni; szolgáltak a lovasságnál, voltak géppuskás lövészek és páncélcsoviszták, sőt kerültek ki közülük csapatparancsnokok is.

A polgárháborúk elmúltával sokáig úgy látszott, mintha a Szovjetköztársaság is eredeti, természetes területeire, a betegápolásra, légóltalmi szolgálatra stb. korlátozva alá került többek között az Ossioviachim szervezet is, mely a katonai szellem ápolására hét millió férfi tagon kívül három millió női tagot fogott össze. Tamara az osztályöntudatos munkások feleségeinek katonai szolgálatra való kiképzését tűzte ki az Ossioviachim céljává. Azóta az orosz proletárnők százezeire szereztek meg a Vorosilov-lövészek jelvényét, nem sokkal kevesebben pedig a „géppuskáslövész-oklevelet”. De mint ejtőernyős, repülőgépvető és repülőgéptervező is sok nő nyert kiképzést, sőt az egyik közülük, Tamara Kasarinova, parancsnoki minőségben egy egész repülőszázad élére került. Ezzel párhuzamosan nagy munka folyt a női gyakorlati zászlóaljok megszervezése terén is. Majdnem minden orosz képes újság hozta fényképüket, amint a kínai határ menti Charborovszkban rendezett sorokban, külön egyenruhában vonulnak az akkori távolkeleti parancsnok, a legendás „Blücher” marsall előtt. Nehézséget, mint annak idején a „France Militaire”, az ismert francia katonai folyóirat gúnyosan megjegyezte, csak a parancsnokok kérdése okozott. Amíg férfiak voltak a zászlóaljparancsnokok, napirenden voltak a féltékenység jelenségei. Végül is nem maradt hátra más megoldás, a parancsnokságot is nőkre kellett ruházni és egy külön tisztiközlőn sebtében bevezették a nők tiszti kiképzését is.

A szovjetpéldát a spanyolországi és a kínai vörös hadsereg is követéseméltónak tartották. A német védőparancsnokság jelentése szerint most a német katonák is megismerkedtek a szovjet női zászlóaljakkal. A Szentpétervár irányában tartó előnyomulás során egy kis városkában egy egész női zászlóalj került fogságba. Ez

az első találkozás mindenesetre nem ad kedvező megítélésre alkalmat a szovjetamazonok katonai erényeit illetőleg. A vörös női zászlóalj aligha fognak kedvezőbb hatást gyakorolni az orosz-európai háború végső kimenetelére, mint huszonnégy évvel ezelőtt Kerenszkitől életrehívott elődeik.

A német páncélos hadigépezet döntő sikereket arat a keleti fronton

A német vezéri főhadiszállás tegnap kiadott harctéri jelentése a következő:

A keleti fronton folyó hadműveletek jól haladnak előre.

Az Anglia elleni hadműveletek során a német légierő nappal Skócia keleti partvidékén vasuti berendezéseket bombázott nehéz kaliberű bombákkal és a legutóbbi éjszaka Sunderlandtól keletre elsüllyesztett egy háromezer tonnás kereskedelmi hajót.

Német harci repülőek erősebb köteléke pénteken

az esti órákban eredményesen bombázta a szuezi csatorna mentén levő Ismaila repülőter hangárait és óvóhelyeit.

Német harci repülőek a szuezi brit tengeri támaszpont ellen szeptember 5-én éjszaka intézett támadás során három ellenséges kereskedelmi hajót süllyesztettek el, összesen tizenháromezer tonna ürtartalommal.

Az ellenség sem nappal, sem éjszaka nem repült a birodalom területe fölé.

A győzelem rendszeres előkészítése

Berlinből jelenti a Rador: A német vezérkar továbbra is elzárkózik attól, hogy bővebb részleteket közöljön a keleti arcvonalon folyó hadműveletekről. A német jelentések lakonikus rövidségét — állítják Berlinben — nem szabad tévesen értelmezni, mert ez úgy ahogy eddig is, azt jelenti, hogy az összes körzetekben rendszeresen előkészítették a győzelmet.

Szentpétervár három napja a messzehordó német ágyúk tüzeiben áll. Gomel körzetében a német egységek a legutóbbi napon újabb hadifoglyokat ejtettek, akiknek száma több tízezerre rug. A front egész hiterjedésén a hadműveletek óriási arányú veszteségeket okoztak a bolsevistáknak ember és hadianyagban.

Német páncélos hadosztályok sikeres hadműveletei

Berlinből jelenti a Rador: Katonai körökből nyert értesülés szerint szeptember 2-án egy német páncélos hadosztály a front központi szakaszán egy szovjet páncélos hadosztályal találkozott.

Két napos harc után a szovjet hadosztály, amelynek sok nehéz tankja volt, megsemmisült.

A németek ebben a harcban huszonhét szovjet páncélcsoviszt pusztítottak el és ezek közül tizennyolc a legnagyobb tonnantartalmu volt.

Ugyancsak berlini jelentés számol be arról is, hogy a keleti front középső szakaszán lefolyt harcok a német csapatok számára nagy sikerrel végződtek. Augusztus 25-től szeptember 4-ig két német hadtest támadási körzetében harmincezer hadifoglyot ejtettek és százharminc bolsevista páncélcsoviszt zsákmányoltak, vagy megsemmisítettek. Ezenkívül a bolsevisták ebben a körzetben több száz gépkocsit

és több mint kétszáz ágyút, valamint jelentős hadianyagot veszítettek.

Augusztus hónap második felében a bolsevisták megkísérelték, hogy a Dnyeper alsó folyásánál páncélcsoviszt és nehéz ágyúk harcbevételével megvédjenek egy hidfőt.

Az egyik német páncélos hadtest három napig tartó ütközet után arra kényszerítette a szovjet erőket, hogy a folyón túlra vonuljanak vissza.

A bolsevisták olyan súlyos veszteségeket szenvedtek, hogy csak kis részének sikerült átjutni a folyón. A német csapatok itt 2600 hadifoglyot ejtettek, 98 páncélcsoviszt, 108 ágyút és tankelhárító ágyút, valamint hat repülőgépet zsákmányoltak. Az elesett szovjet katonák számát nem tudták megállapítani.

Viipuri mögött a finnek megsemmisítették a szovjet utóvédeket

Helsinkiből jelenti a Rador: A frontról érkezett közlés szerint Viipuri körzetében az újjáépítő munka gyorsan és szünet nélkül folyamatban van. A borzalmas látvány igazolja a szovjet csapatok óriási veszteségeit. Viipuritól délre az egyik erdőben, azon a ponton, ahol a vasutvonal és a Viipuri—Koivisto közötti ut az erdőn megy keresztül,

egy szovjet hadosztály egész utóvédjét megsemmisítették a finn csapatok.

Több mint ezer szovjet katona holtteste és több mint kétezer ló teteme borítja a földet. Ezenkívül számos ágyú és harckocsi hever mindenfelé. A szovjet katonákat és a lovakat a finn csapatok semmisítették meg,

amelyek meglepetésszerűen támadták meg a visszavonuló bolsevistákat.

A szovjet hadifoglyok éjjel és nappal végzik a holttestek eltemetését.

A Viipurit borzalmasan szétdúlt bolsevisták pusztítása miatt a hetvenezer lakosból egyelőre csak tizenöt-ezret tudnak fedél alá juttatni.

KANADA IS...

Newyorkból jelenti a Rador: Az NTI egy ottawai jelentést közöl, amely szerint Hov, a kanadai lőszer-gyártási miniszter kijelentette, hogy ugy Csungking környékére, mint Szovjetoroszországba küldeni kanadai hadianyagot.

A Corriere della Sera írja:

Az 1940 év szeptember hatodika történelmi nap Románia életében

A hármasegyezményhez való csatlakozás észszerű következménye volt Antonescu államvezető állhatatos politikájának

Rómából jelenti a Rador: Az olasz lapok hosszú cikkeket szentelnek Antonescu Ion tábornagy-államvezető által alapított új totális Románia egy éves fordulójának.

1940 év szeptember hatodika — írja a Corriere della Sera — történelmi nap Románia számára, amelynek erkölcsi, politikai és társadalmi forradalma mély kihatással volt a nemzetközi életre.

A hármasegyezményhez történő csatlakozás Antonescu tábornagy egy év előtt megindított politikájának logikus következménye volt,

annak a politikának, amelyet az államvezető esodálatos állhatatossággal folytat.

Miután az olasz lap ismerteti a trónváltás körülményeit, megállapítja, hogy Antonescu tábornagnak

sikerült visszahódítani a válság legkiemel-

kedőbb pillanatában elvesztett fontos tartományokat.

A szovjet elleni háborúban az Antonescu tábornagy vezetése alatt álló vitéz román csapatok mindenki csodálatát kivívó ragyogó fegyvertényeket vittek véghez.

Jegyzett már visszacsatolási kölcsönt

Megtorló kivégzések voltak Párisban

— Egy német katona meggyilkolása miatt három francia tuzst agyonlőtték — A megszálló német hatóságok megállapították, hogy kommunista a merénylet tettese

Párisból jelenti a Havas-OFI ügynökség: A párisi lapok tegnap reggel a megszálló német csapatok főparancsnokának alábbi közleményéről számoltak be:

„Ez év augusztus 28-án, a német hadsereg egyik tagjának meggyilkolásából kifolyólag közöltük, hogy minden újabb merénylet tuzsok kivégzését vonja maga után.

Ezen figyelmeztetés ellenére szeptember harmadikán a német hadsereg egyik tagja újból merénylet áldozatául esett. A megejtett vizsgálatból kiderült, hogy a tettes nem lehetett más, csak egy francia kommunista.

Ezen türethetetlen tény megtorlásaként szeptember hatodikán hajnalban három francia tuzst kivégeztetett.” (Rador).

ELITELT KOMMUNISTA NŐK

Párisból jelenti a Rador: A kommunista izgatások elfojtásával megbízott törvényszék kommunista röpiratok terjesztése miatt négy évi elzárásra ítelt egy francia nőt, Camille Cartier-t. Jeanne Dallibet fiatal leányt leányt, litván alattvalót ugyanez a bíróság kommunista propaganda miatt tizenöt évi kényszermunkára ítélte.

Panaszkodik az Egyesült Államok alaszka kiküldöttje

Washingtonból jelenti a Rador: Az Associated Press közlése szerint Brewster köztársasági párti szenátor Alaszkából visszatérve kijelentette, hogy az alaszka támaszpontok létesítése nagy nehézségekbe ütközik. A katonai támaszpontok nincsenek ellátva

olyan berendezésekkel, amelyek megfelelőek lennének a hideg időjárás elviselésére. A katonák elszállításására sátrakat küldtek, ahelyett, hogy meleg barakkokat építettek volna.

Iránban a bolsevisták és angolok banketten ünneplik egymást

Helsinkiből jelenti az NTI: A szovjet rádióállomásoknak Teheránból szerzett értesülése szerint a brit csapatok Hamadanig, míg a szovjet erők Kasvinig megszállták Iránt.

Kasvinban a megszálló szovjet egységek parancs-

noka estebédet rendezett a brit parancsnok tiszteletére. Az elhangzott felszólalásokban mindkét részről hangsúlyozták a két nép barátságát és óhaját, hogy az együttműködést tovább folytassák.

Keveselte az ellátását és ezért fiát és menyjét meg akarta gyilkolni

Budapestről jelentik, hogy Csernus József hatvanhárom éves gazdálkodó ellen az ügyészség szándékos emberölés kísérlete miatt emelt vádat. Az öreg gazdálkodó néhány évvel ezelőtt földjét, házát ráíratta fiára és menyjére. Kikötése az volt, hogy azok élete végéig kötelesek őt eltartani. A fiatalok azonban szűkösen bántak az öreggel, mire veszekedés, sőt gyakori tettelegesség dulta fel Csernusék házában békéjét. Egy ilyen alkalommal az öreg Csernus előkapta revolverét és rálőtt fiára és menyjére, akik súlyosan megsebesültek.

A gazdálkodó beismertő vallomást tett. Azzal védekezett, hogy őt előbb leteperték, ültelgették és csak úgy tudott megmenekülni, hogy önvédelemből rálőtt a fiára és menyjére. A törvényszék erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés kísérlete miatt Csernus Józsefet egy hónapi fogházzal sújtotta.

Távlatok

szentpétervár... Nagy Péter orosz cár alapította. Az a Nagy Péter, aki minden hibája és gyengesége mellett is kiváló uralkodója volt az oroszoknak. Tervbe vette, hogy a nyugati műveltséget hazájában is meghonosítja és ezért nagyobb külföldi utra szánta el magát. Alnév alatt Hollandiába ment, ahol mint egyszerű ácsinas tanulmányozta a hajóépítést. Tudta, hogy a Keleti tenger partvidékének megszerzése mennyire fontos és ezért háborúba is keveredett a svédekkel, de vereséget szenvedett. Hadseregét újra szervezte és elfoglalta a svéd összes balti tartományait. Az ellenségétől elvett földön, a Néva folyó szigetein vetette meg Oroszország új fővárosának alapját, melyet róla Szentpétervárnak neveztek el. Szentpétervár alapítása 1703-ban történt és a cárok székhelye lett. Fejlődését semmi másnak nem köszönhette.

GRAD... 1914 nyarán, Ferenc Ferdinand az egykori osztrák és magyar monarchia trónörökösének meggyilkolása után a helyzet mind feszültebb lett, míg végre a nagy világháborúban robbant ki, amelyben Oroszország is résztvett. Szentpétervárt addig német néven nevezték Sankpetersburgnak. II. Miklós cár a hadüzenet után nagyon megharagudott a németekre és első áldozata haragjának a főváros neve lett. Petrográdnak keresztelte el 1914. augusztus elsején. Trónját és a háború kimenetelét ez sem mentette meg. A bolsevisták kerültek hatalomra, a cári családot meggyilkolták és hogy semmi se emlékeztessen a multra, Szentpétervárt is újra keresztelték.

LENINGRAD... Alig ragadták magukhoz a bolsevisták a hatalmat, vad gyűlöletből minden történelmi emlék ellen és talán a hagyományokban rejlő hatalomtól való félelmükben és saját alkotóképességük szegénységének tudatában Szentpétervárt szándékosan megfosztották minden akkori jelentőségétől. A pompás Téli palota, a Néva partjág nyújtózó kertek, a büszkén ívelő hidak, a fényes paloták mintegy nagy múlt néma emlékei elfeledten alusszák melankólikus pompájukban hosszú álmuakat, kiszolgáltatva a lassu enyészetnek. Az aranykupolás templomokból múzeumok lettek és az Isten ellenes propaganda szolgálatában állanak falaikon gyalázó feliratokkal s hazug statisztikákkal. A gazdagok, az egykori előkelők negyedéből szegényesebb városrészekbe vezetnek az utcák, a házak mind kopottabbak lesznek és közelebb szorulnak egymáshoz, az utcák elszűkülnek, de az itt lakó emberek ugyanazok. Emberek, akik unott örömtelen arccal rongyosan céltalanul mint elveszett juhok kóborolnak az utcákon, késő éjszakáig. Tekintetük éppen úgy magán viseli a pusztulás szomorú nyomait, mint a környező házak. Az egyik külvárosi utcában még a laboro kitaréség is ott állott egy katolikus templom. Egy francia dominikánus barát gondozta, valóban apostoli bátorsággal. Gyakran még az esti harangzó után is egybegyűjtötte híveit, akik között az oroszokon kívül lengyelek és néhány francia is volt — leginkább régi orosz arisztokrata családok volt nevelőnői. A már második hazájukká vált Oroszországot a forradalom után sem akarták elhagyni. Huszonnégy esztendőn keresztül szükségben és nyomorúságban is megőrizték iránta hűségüket és kitartottak mellette, bár erre csak a remény adott erőt nekik. Ha valaki ezeken az esti ájtatosságokon megfigyelte őket, önkéntlenül is olyan érzés fogta el, mintha minden ének, amely az ajkukat elhagyta, halotti ének lett volna, bucsú az életől. Gyakran előfordult, hogy a templomból hazatérőket már a kapu előtt ott várták a GPU pribékek és az áhítatos imát nem egyszer a börtön vagy Szibéria követte. Most azonban már tisztul az ég Oroszország fölött és reménység költözik nemesek az orosz hazafiak szívébe, hanem a rabszolgasorban és börtönben sívöldekek lekébe is. Mert hiszen a szabadság fénye keresztülhatol a legvastagabb börtönfalra is. A közös európai front harcainak acélos léptei már a Danzig—Riga—Tallin—Helsinki — Szentpétervár utvonall végéig állomása előtt árcgetnek.

FORUM ARAD — Telefon 20-10
nyáron is nagy filmek társaság

MA! Egy élmény! Az amerikai filmművészet pályáját nyert filmreke!

A mult árnyai

A főszerepekben: Priscilla Lane, Claude Rains, Rosemary Lane, Jeffrey Lynn
Műsoron kívül az UFA-Működés Kiadása Moszkva írtokban.
Előadások 3, 5, 7, 15 és 9:30-kor. 3-kor matiné
30 lei egységes helyárral

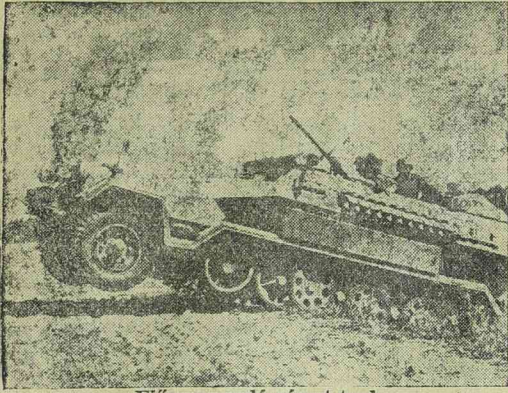
Hálás köszönetet mondunk mindenkinek, aki felejtethetetlen Mamánk

özv. Márky Jánosné

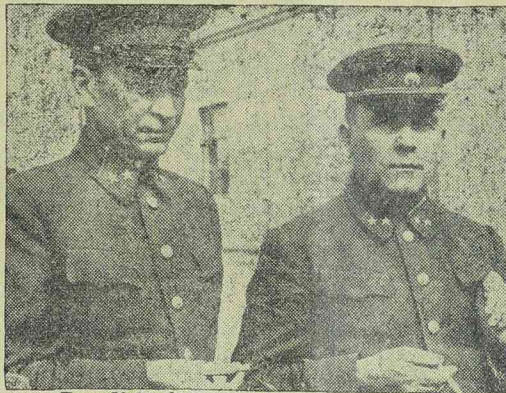
temetésén megjelent, vagy részvételével bármi módon mérhetetlen fájdalomukat enyhíteni igyekezett. Külön köszönetet mondunk a Főtisztelendő Minorita Atyáknak az irántunk tanúsított szeretetteljes magatartásukért.

Arad, 1941 szeptember 6.

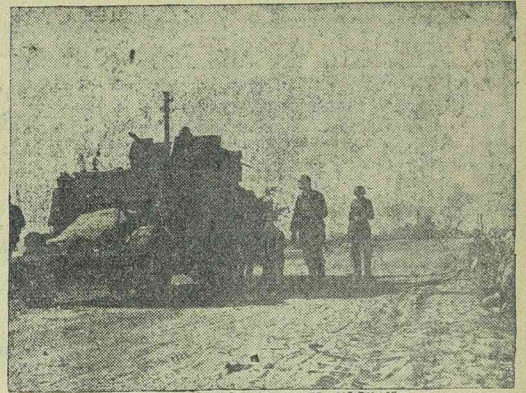
özv. Limbeck Viktorné
Limbeck Jenő

Előrenyomuló német tank a keleti fronton

Ponedjelin és Kyriloff szovjet tábornokok akik német hadifogságba kerültek

Német páncélos kocsik üldözik a szovjet csapatokat

Szlovákiai aknamunkára készült de az északkeleti magyar határon pórul járt két szovjet ejtőernyős

Budapestről jelenti a Rador: A Magyar Távírási Iroda továbbítja az alábbi hivatalos közleményt: Magyarország északkeleti határánál keddről szerdára virradó éjjel egy szovjetrepülőgépről két ejtőernyős szállt le. Az ejtőernyősök egyike földre érve megsérült és

egy vasuti pályáór elfogta.

A másikat holtan találták meg: ejtőernyője nem nyílt ki. Mindkét szovjet ejtőernyős polgári ruhába öltözött, önműködő pisztolyokkal voltak felszerelve és iránytüket, térképeket találtak náluk.

Mindkettőnél hamisított személyazonossági igazolvány volt, mintha azokat cseh, német és szlovák hatóságok állították volna ki, ezenkívül fejenkint tízezer szlovák korona is.

A sérülten elfogott szovjet ejtőernyős kihallgatása során kijelentette, hogy utasításuk szerint Eperjesen kellett leszállaniuk, Szlovákiában, azzal a küldetéssel, hogy kommunista izgatást fejtsenek ki, forradalomra uszítsák a lakosságot és szabotázscselekményeket kövesenek el.

Tiso szlovák államelnök:

London és Moszkva kéretlen tanácsai ellenére Szlovákia Hitleret követi a végső győzelemig

Pozsonyból jelenti a Rador: Tiso szlovák államelnök egy nagygyűlésen beszédet mondott és többek között a következőket hangoztatta: Szoros együttműködésben maradunk Hitler kancellár nagy német birodalmával, nem azért, mert ezt reánk szabják, hanem

teljes meggyőződésből: tovább haladunk

ebben az irányban, még ha ez Londonnak, vagy éppen Moszkvának nem is tetszik.

melyek tanácsokat adnak nekünk — a kereszténység nevében. Nem válaszolhatunk mással nekik, mint egy ironikus mosollyal: „Köszönjük... de mi Hitler Adolfot követjük, a végső győzelemig!”

Pénzért árusított utleveleket a kémkedő zágrábi amerikai főkonzul

Zágrábból jelenti a Német Távírási Iroda: Az Északamerikai Egyesült Államok zágrábi főkonzulátusának bezárása alkalmából a horvát kormány által felfedezett okmányok három tény bizonyítanak:

1. A zágrábi angol konzulátuson nagymennyiségű dinamitot raktároztak el.
2. Az Egyesült Államok zágrábi főkonzulja széleskörű katonai és gazdasági kémkedési tevékenységet fejtett ki.
3. Az északamerikai konzulátuson az Egyesült Államok által kiállított utleveleket árusítottak.

Meilly amerikai konzul naplőfeljegyzéséből kiderül, hogy Rapp brit kollegája februárban, az angol konzulátus elleni merénylet után közölte vele, mily végzetes következményei lehettek volna ennek a me-

rényletnek, tekintettel arra, hogy a konzulátus épületében nagymennyiségű dinamit található.

Az amerikai konzul széleskörű kémkedési tevékenységét bizonyítja az a tény is, hogy

katonai fontosságú üzemek tervrajzát és fényképeit találták meg a konzulátus épületében,

közöttük elsősorban a karlstadi „Titan” robbanóanyaggyár leírását.

Az amerikai főkonzul és Hermann Leopold zsidó ujságíró, a Paris Soir munkatársa közötti levelezésből kitűnik, hogy az Egyesült Államok zágrábi konzulátusa érvényes északamerikai utleveleket árusított. (Rador.)

Emberekre vadászott és az óciáskigyó áldozata lett a dzsungel legfélelmetesebb fenevadja

Az indiai Benaresz melletti erdőségekben nemrég érdekes halandban volt része egy Bobo nevű bennszülöttnék és két társának. A huszonnyolc éves Bobo barátjaival faháncsot gyűjtött az erdőben. Egyszerre csak megrezent mögöttük a sűrűség és egy jól megtermett párduccal találták magukat szemben. A három fiatalember ereiben meghiűt a vér. Védekezés, menekülés teljesen reménytelen volt számukra, fegyvert nem vittek magukkal s elkészültek a legrosszabbra. Ekkor azonban esodálatos dolog történt. Az ugrásra kész párduc felütti fán

megjelent egy óriáskigyó, mely mint valami eleven lasszó, levette magát és rátekerözött

a fenevadra.

Irtóatos küzdelem fejlődött ki a párduc és óriáskigyó között, a párduc igyekezett kiszabadulni a hulló gyilkos szoritásából, az pedig acélabroncsa gyanánt fojtogatta ellenfelét. A három bennszülött felhasználva az alkalmat, elmenkült, de később, a kíváncsiságtól hajtva ismét felkeresték a küzdelem színhelyét s legnagyobb meglepetésükre

mind a két állatot ott találták kimulva a gyepon.

A párduc bőrét lenyuzták és büszkén hazatértek a zsákmánnyal. A párduc bőréért négyezer teinek megfelelő összeget kaptak egy benareszi zsiicsmestertől.

Az aradi „FORUM”-filmszínház
Szeptember hó 10-iki szezonnyitó fimbemutatója!
A német filmgyártás büszkesége!

A levegő hősei

Hol van Sztojadinovic?

A Belgrádban megjelenő Donauzeitung közli, hogy Sztojadinovic volt szerb miniszterelnököt, akit annak idején Alexandriába szállították, ismét új helyre vitték és pedig a szuezi csatornán keresztül Mauritius szigetére. Az angolok most ott őrzik a volt kormányfőt.

Egy filmrészlet, amelyből megismerhetjük a német légi haderő titkát, amely megadásra kényszerítette a NIKOLAJEV-nél és ODESSA-nál bekerített vörös hadsereget!

A levegő hősei

Német mentőhajók munkában

Berlinből jelenti a Rador: A német mentőhajók és repülőgépek állandóan a legeredményesebb munkát végzik. Az elmúlt hónapban a La Manche-csatornából a német mentési munkálatok során huszonegy angol repülő mentettek ki.

Egy film, amely a német győzelmeket illusztrálja a keleti fronton és amely bebizonyítja, hogy a jelen háborút csak modern, jól felkészült légi haderővel lehet megnyerni!

A levegő hősei

Buziás-gyógyfürdő (Banat)

Páratlan szénsavas, sós, vasas fürdők, ivókurák. Biztos gyógyhatás: **Szív- és érrendszeri betegségek, ideg-, reuma- és egyéb betegségek esetében stb., stb.**

Éjszakai szállások és villák. Szórakozást, üdülést nyújt: a Gyógypark, Sport, Strand, Tenisz, az állandó zene, tánc, mozi stb. Teljes kényelem. Kaszinó és jó éttermek. — Mérsékelt árak. — Fürdőidény: május hó 15-től október hó 1-ig

50 százalékos utazási kedvezmény a CFR. vonalain

Információkat ad: a Fürdőigazgatóság és az Oficiul Local de Cură și Turism.

BERCZY LAJOS (Arad)

EGY EMBER — TÖBB EMBER

— Mit gondolsz, Márton bácsi — kérdeztem egy nyáron csépléskor Márton gazdától — hány ember van a Földön?

Ez a Márton bácsi paraszti ember volt, de nála bölcsőbb emberrel még nem igen találkoztam elfogyó életemben. Amit ő mondott, az szentírás volt, nem azért, mert valóban az volt, hiszen tudjuk, az igazság ezerszínű madár, amely nem olyan, amilyen, hanem amilyennek láttatik a hely szerint, ahonnan nézi az ember. De amit kimondott, azért lett igazság, mert ő állapította meg annak... Egyéniségének olyan belső ereje volt, hogyha fényes nappal sötét éjszakát határozott volna, az emberek azt is elhitték vón neki. De hát ő ilyesmivel nem próbálta ki erejét, bölcs volt, mert maga sem tudta, hogy az és talán éppen ezért.

Én azonban akkoriban nyegle ifjú voltam, afféle szakálltalan böles, aki fennhéjázóan megvetette a szakállas bölcsöket s így Márton gazdával szemben is mindig észbeli gáncsvetésekben törtem a fejemet. Most is csak azért tettem föl neki ezt a kérdést, mert jól tudtam, hogy általa beléndül valami különös fejtegetésbe s ez engemet mindig mód fölött mulatottatott...

Márton bácsi kivette szájából kis makra pipáját, amely arról volt híres a környéken, hogy azt soha ki nem verte, hanem mindig csak rátöltött és jmjegyen válaszolt:

— Én azt nem tudom, urfi, hanem azt bizonyossággal állíthatom, hogy sokkal több ember van a földön, mint ahány él...

Furesán néztem rá. Ilyen különös beszédre a mondottak után sem voltam elkészülve. Hiszen Márton bácsi ma kikezd az egyedüli szentiszta igazsággal, a számtannal. No, ebből jó időtöltés lesz... De óvatos voltam, csak pislogtam rá, nem szóltam egyetlen szót sem. Hadd kezdje ő...

Ő meg engem nézett a szeme sarkából, de hallgatott. Végül is a kíváncsiság megszólaltatott.

— Megmondom őszintén, nem igen értem kendet, Márton bácsi. Hogy lehet az, amit állít. Mert tegyük föl: csak tíz ember él a földön, akkor mégis husz van, esetleg száz?... Ha millió van, akkor tíz, vagy ötven millió?...

— Ugy lehet, annyi — dörmögte, mert nehezen lehetett szólásra bírni.

— Vagy ha egye-ke ember élne a földön, akkor mégis nem egy, hanem több volna az ember?

— Aza', — válaszolta inkább csak a fejével Márton bácsi.

— Engedje meg, — mondtam városi magyarsággal — nékem ez magas.

Márton bácsi pipája nem akart szelelni, ami magában véve nem is csoda, mert szucsos volt annyira, hogy a pipa-moesok már áttört a falán s ami belül maradt, nikotinban főlötte erős lehetett. A tanyán az a mese járta erről a bagó-állományról, hogy egyszer egy cigány, aki az országuton ballagott, úgy elszédült tőle, hogy elvágódott...

Addig, amíg rendbe nem hozta a pipát, nem szólt Márton bácsi s azután:

— Magos, magos, — mondotta — de nem olyan magos, hogy meg ne lehessen mászni... Mert ugyi, ismeri urfi a Jánost, a Keserüt a fából?

— Ismerem hát, — mondtam csodálkozva, hogy miért hozza föl pont a Keserüt. — Az ő, aki egyszer vállán vitte haza a mezőről a szomszédját, aki pedig haragos volt, mert a tövisbe hágván, tapodtat sem tudott járni. Csoda-jó ember Keserü. Nekem egyszer kivette a kezemből a vad-gerlét — pénzen vettem egy falubeli fiútól — s elengedte

mondván: Isten szabad madarát nem szabad rab-ságban tartani... Én akkor nagyon haragudtam rá, de most úgy vélekedek, igaza volt Keserü János ritka jó ember.

— Az a Keserü János ritka jó ember, én is úgy tudom. De tudja-e urfi, mi történt az elmúlt éjjelen?

— Semmi különösét nem tudok.

— Nohát én tudok. Keserü János, aki azokat za ismeretes sok-szép-jókat cselekedte, éjszaka két óraker agyonütötte a feleségét...

Szörnyülködtem: Nem hiszem. Az a jó ember!

— Nem is a' vót — mondja Márton bácsi. — Egy másik vót!

— Nem ő volt, — kérdelem — hát akkor miért mondja és ha nem Keserü tette, akkor ki?

— Ő volt, de nem a jó, hanem a rossz. A rossz Keserü...

Vagy úgy! ötlött belém hirtelen. Márton bácsi különös állítása és Keserü tragikus cselekedete ebben az érdekes koponyában valahogy összefügg. De hogyan? Kíváncsian vártam. Nem kellett biztatni, most már feloldódott benne a beszéd zsákja.

— Mert lássa urfi, gonoszság a földön magában ninesen. Ép így nines külön jószág sem. Mind-egyikhez ember kell, hogy legyenek. De nines kü-lő jó és rossz ember. Csak egy volt: földön jártában a Jézus Krisztus, dícsértessék szent neve. Csak ő vót a tiszta jó. Na és az ördög a tiszta rossz. A sár-ból való ember e kettő között lebeg... Együkbe-másikba a jóból is, a rosszból is igen sok szorult. Ezek aztán tudnak nagyon jót és nagyon rosszat cselekedni... Mint a Keserü is... Az ilyen emberre mondom én, hogy egy ember több ember...

Értem már, — gondoltam — Márton bácsi előtt külön embernek számítnak az indulatok...

Szép jövő vár reánk...

Ősapánk negyven, ősanánk harmincnegyzolc méter magas volt, hatezer év múlva nem lesz egy méternél magasabb ember a Földön

Henrion valamikor régen, kétszáz éve is van már, tagja volt a Francia Tudományos Akadémiának és husz esztendei szakadatlan munka meg kutatás után megteremtette az ugynevezett Henrion féle elméletet. Szerinte az emberek valamikor régen, az emberi nem történetének kezdetén, sokkal magasabbak voltak, mint ma és azóta állandóan zsugorodnak. Adatai szerint

Ádám testmagassága 40 méter 9 centiméter,

Eva testmagassága 38 m. és 47 centiméter,

Noé testmagassága 33 m. 37 cm.,

Ábrahám testmagassága 9 m. 9 cm.,

Mózes testmagassága 4 m. 22 cm.,

Herkules testmagassága 3 m. 24 cm. volt.

Hogy Nagy Sándor vagy Julius Caesar magassága már alul maradt a két méteren, ezen nines csodálkoznivaló. Néhány pillanat mégis eltelt a derék Ádám kora óta...

Igy aztán érthetővé válik, hogy Eva asszony olyan könnyen szedte le a végzetes almát a fáról. Ha ma is élne, könnyen nézhetne be egy ötödik emeleti lakás ablakán vagy kötél nélkül is megkondíthatná

— De számíthatnak akár négynek is, — folytatta most már megállás nélkül Márton gazda — mert van puha jószág, meg kemény jószág és így van ez a rosszassággal is... Mikor Keserü elengedte a gerlicét, ezt a puha-jó Keserü tette, mikor pedig a háboruban rohmozott vitézül és öldökölt, a kemény-jóság uralkodott benne. Hogy a feleségét agyonütötte, ezt csupán a kemény-rosszaság cselekedte...

Ekkor elhívták Márton bácsit a másik cséplő géphez s hogy egyedül maradtam, nagyon meggon-dolkoztatott, amiket mondott. Mit is állított az öreg? Azt, hogy egy ember több ember. Csak a mi Urunk, Jézus Krisztus volt a földön jártában egyetlen ember, mert ő a jószág őriása... Hát ez igaz? Az ördög pedig a csupa rosszasság... Ez is igaz. Mi, porból való emberek hol jók, hol rosszak vagyunk... De mennyire igaz! Milyen szép és igaz tehát, amit mondott, csak a formába öntés különös. De nagyon érdekes... Egy ember — több ember! Igazi mártonbácsis... Egyébként — ha jól vesszük — nem is különös. Miért nem számíthatna két embernek az, aki egyszer a jószág magaslatán van, másszor a gonoszság mélyébe zuhan. Egy jó és egy rosszembernek... Igen, igen! Márton bácsi elméletében — ő talán életében sem hallotta ezt a szót — a két véglet, két külön ember... Miért ne! Ha neki tetszik kifejezni azt, ami lényegében kifejezhetetlen. Ez az: kifejezhetetlen!

Márton bácsi visszajött a másik géptől. Nem beszélgettünk, de egyszer csak odaszól hozzám:

— Meglássza, urfi a jó Keserü nem hagyja magát...

Többet aztán nem szólt semmit, bár megpróbáltam faggatni. Ekkor távolabb ment tölem. Hazza ballagtam tehát az ispán-lakba és csak este felé jöttem össze megint vele. Bennem még erősen motoszkált az „egy ember — több ember“ elmélet, féltréfával megkérdeztem tőle:

— No, mit tud Márton bácsi a Keserükről ujjat?

— Azt, hogy meghóttak...

— Hogy-hogy? — döböntem meg a váratlan hírre — ilyen hirtelenséggel. Hogy lehet az?

Márton bácsi csak úgy felém bögte s rögtön el is lépett:

— Lehetett, mert a jó Keserü nem hagyta magát. Megölte a lelkiismerete s elmúltak az összes Keserük...

a Notre Dame tornyának harangjait.

A párisi antropológiai muzeumban látható egy 2.55 méter magas embercsontváz. Megvan egy VEDDE Mária nevű, 1884-ben elhalálozott német leányzó csontváza is. Tízennyolc esztendeig boldogította a világot ez a nő, aki szintén két méter és ötvenöt centiméter magas s hozzá formás, csinos leány volt. Irországban élt egy Byrne nevű ember, aki 2.31, s Amerikában egy Elle Erwing leányzó, aki 2.25 méter nagyra nőtt, míg a muszka Liske Erzsébet már 11 éves korában 193 centiméter és 140 kilós testsúlyt ért el. Aki a derék nőt 18 éves korában a térdére ültette... nos, hagyjuk a csonttöréseket...

Van egy másik francia tudós, Brizon, aki azt állítja, hogy az emberi test magassága állandóan csökken és hatezer év múlva ritka lesz az egy méteres ember is. A normális testmagasság negyvenötven centiméter lesz. Az összezugsorodás véleménye szerint évezredenkint tíz-tízhat centimétert tesz ki. Könnyen kiszámítható, hogy ujjabb ötezer esztendő múlva teljesen elfogyunk, ha — Henrion és vele együtt Brizon nem tévedtek...

ORGONA HANGVERSENY

a Timisoara-erzsébetvárosi templomban szeptember hó 7-én. este 7 óraker

Szabó Sámuel (Brasov)

Daloló varottasok, színes szöttesek, mosolygó kancsó, mesélőtulipános láda, élő szobcok álmodó népi alkotások csodái között

Brasov egyik mellékutcájában riktó cégtáblák között olvasható az ÁGISZ neve. Pár falusi háziipari munka és felirat igazolják, hogy ez a háziipari és népművészeti szövetkezet boltja. Sokan még a helybeliek közül is csak annyit tudnak róla, hogy ez is egy üzleteske a sok között. Ebbe a kicsi boltoskába lelkesedéssel illik belépni. Annyi sok szép holmi van itt felhalmozva, amiből könnyen kitalálhatók egy egész muzeumi rész. Sok kicsi falneska művészlelkű asszonyainak kezemunkája és éstehetségű ifjainak, öregjeinek sok szabad idejét elraboló műve került egybe, hogy folytassa az alkotók megkezdett álmodozását. Hány álmatlan éjszaka mécsénye fénylik, mennyi élniakarás igyekszik magának utat törni, mennyi élet és fájdalom színekre vonul itt fel, hogy megmutassa egy a Kárpátok medencéjében síró és nevető nép minden örömét, fájdalmát, életakarását és alkotni tudó tehetségeit.

Mikor a torockói varottasokat nézem, mintha kisirtsemű anyóka teregetné ki a színpompás rámanvarottasokat, óvbevalót, menyecske- és leányruhát, pártát és fejkötőt aprómintásra festett díszes butorai között. S mintha a sivar Székelykő tövéből hallanók a szüntelen hazaváró asszonyi vágyakozás végnélküli daljait a messze vidéken kóborló kenyérkereső férjára után.

Himzett vágyálmak

Turda pogácsáinak édes ize jut eszünkbe, mikor az ottani sok kis kancsót, korsót, vázát, edényt nézegetjük. Ósrégi korsókról lemasolt hajszálvonalakból szabadkézzel lemasolt nemzeti motívumú ábráskák mutogatják magukat. Mennyi szau, mennyi lelkesedés van abban a női lélekben, amely élete nagy álmát égette rá az egyik kancsóra. Hogy jobog pántlikába fonva a haja, hogy repül bokorugró szoknyája s milyen hálásan néz a derekát fogó táncoló legényre. Nem a beteljesedés, hanem az álmok, vágyak tudnak csak így dalolni. S az a falon függő kerámiai sziv, mintha benne dobogna egy egész vidék életakarása.

Szomjasan tátott szájjal várják a korondi kancsók a székely borvizet, hogy kibuggyanthassák szomjas gazdáknak a gyógyító, hűsítő drága földi nektárt. Aragonitárgyasok kelleve kínálják magukat, kerámiai holmik eladólányként mosolyognak új tűzhegyre termettségük tudatával.

Csiki eserge álmodik az egyik sarokban. Bezárt esángó szöttesek őrzik a havasok dalát, a királyrözsza, a gyopár, enőán színeit, formáit, mintáit. Falvak, apró kis templomok végvárok buzgón imádó népi alkotásai állanak hivalkodás nélkül egy más mellé, mert tudják, hogy mindegyikük más, mindenikük valamiben különb, szebb a többieknél. Néma, esendes, örök szépségverseny ez, amelyben döntőbírói szerepre senki ne vállalkozzék.

Tulipános láda meséi

Szinte belefárad az ember, amíg végignézi mindazt, ami itt összekerült. Jól esik pihenni egy udvarhelyi évszázados tulipános ládán. Hosszu téli esték fonóinak meséi, dalai, mókái és magababóbenő töprengései lengenek körül. S mikor kinyílik a régi szekrényajtó, mikor k tárul a saroktéma, mintha a lelkek ujjászólásának kapui nyikorognának. Mindenütt, mindenben ott él a székely leleményesség, mely mesterré avatja a földi munka örök iparosait.

Telék az idő s menni szeretnénk. De megállít Vass Áron pár szobra. Mesélő öreg székely kicsi unokájának mond el történeteket s a leányoska úgy elesudálozik, mintha mesemézga cseppjei hullanának. Hangtalan pástör pipaszónát törí a fejét soha ki nem mondott dolgokon s közben messzeséghez szokott szemé atyai gonddal legel minden fűvetharapáló jószágá fölött. Öreg favágó csapdossa fejszéljével a Hargitától hozott sima szálfa-bogjait, hogy könnyebben juthasson célja felé. Egy bivalybika pedig nekifeszített szárvaival igyekszik követni a földet arkából. Olyan képek ezek, melyeket csak az erdélyi bércék között élő művész szemé láthatott meg és annak a keze önthetett formába.

Tervek és akarások

Felteszem a kérdést Szele Béla dr.-nak, az Ágisz újonnan választott elnök-igazgatójának, vajjon ez a sok felhalmozott álmom felébred-e egyszer élő valósággá?

— Új korszakot akarunk nyitani az Ágisz életében. Mikor ennek a szövetkezetnek elnöki tisztét elvállaltam, szemem előtt lebegett egy régi kép,

amit fiatal jogász koromban sokszor láttam. E város falai között volt egy több évtizedig működött üzlet: Csorha Samu székely és esángó háziipari vállalata. Igen szép munkásságot bonyolított le. Sok-sok háziipari munka került fel a városba és innen messze földön keresett cikké lett a esángó és a székely szöttesek és más kézimunka. Hogy mekkora kiterjedésű volt üzleti köre, az a legjobban abból tudunk ki, hogy ennek a brasovi népművészeti vállalatnak fióközléte volt Budapesten, Szegeden, Sibujuban, Berlinben, sőt a tengerentúl is volt képvisete. Így sikerült híressé, keresetté és ismertté tenni az akkori háziipari termékeket és egyben kenyeret juttatni háromszáz székely iparos asztalára.

Elgondolásom szerint a világháborúval felbomlott munkát újból felvenni, folytatni és lehetőség szerint még fejleszteni is, nemcsak a mult emlékeinkre való haladás követelménye, hanem gazdaságilag is sokat jelentő célunk kell legyen. Csak így lehet elérni a város minden megterhelése nélkül a fa-

lu és népe jólétének fokozását, emelését. Ezért ójunk kell legyen nemcsak felkutatni, összegyűjteni és értékesíteni a háziipar feleslegeit, hanem azt fejleszteni és irányítani is kell. Nem gondolom ezt úgy, mintha szükségszerű lenne vidékeinknek és falvainknak új követendő irányt szabni, hanem sokal inkább figyelmeztetni az ősi motívumok és stílusok értékeire. Ha pedig a háziipari termelést a visszaálló rendes keretek között nyersanyag közvetítéssel is fellendíthetnénk, azt hiszem elérnek mondhatjuk az Ágiszra váró feladatok teljesítését.

Kell mindenki segítsége

Nem kivételten tervek. Kár lenne, ha meg nem valósulhatnának. Hogy azonban igazi újjászülés legyen az Ágisz munkájából, szükséges a tömegek szélesrétegű felfigyelése. Szükség van minden elrajtva dolgozó művész és munkás munkájára, aki népi cikkeket készít. Fel kell azonban figyeljen az ország szépet szerető s kereső közönsége is. Nem egy szöttek vagy háziipari munka kerül heregi, királyi palota díszé közé. Hogy azonban teljessé lehessen a kitűzött cél, nem szabad egyetlen erdélyi háznak sem lennie, ahol nem helyeznék méltó helyre a faluról bekerült művészlelkek műveit.

Ha mindenki csak egy kicsit is segítene az Ágiszon, könnyen kiléphetne az ismeretlenség homályából szebb, megilletőbb formák és keretek közé. Fejőrne Hamupipókéért a mesebeli királyfi, hogy élő valósággá legyen a sok szépség, a sok téli este székely képzeletben kiszínezett esodás álomvilága.

Vérnyomás, szívszélhűdés és gutaütés

Aki mérsékelten éli, annak nem kell tartania a vérnyomás következményeitől — A vérnyomás nem betegség, hanem betegség következménye

Valamikor, nem is olyan régen, a nagyközönség előtt még ismeretlen betegség volt a „magas vérnyomás“, ma viszont, a legszélesebb körökben is számokban beszélnek róla, anélkül azonban, hogy a lényegével tisztában volnának.

Vérnyomás alatt azt a nyomást értjük, mellyel a véregekben keringő vér, az erek falára hat. Legenyhébb formája a magas vérnyomásnak, ha azt, a rendszernél több vért idéz elő, azaz ha az erekben a normálnál több vér van. A hirtáplált, kékes-vörös arcú embereknél találunk a normálnál nagyobb vérnyomást. Az így előálló magas vérnyomást vérelesapollással, érvágással meg lehet szüntetni. Más azonban a helyzet ott, ahol a magas vérnyomást nem a bővérűség, hanem valami más baj idézi elő, ami sajnos, a legtöbb magas vérnyomásnál így van.

Nagy általánosságban azt mondhatjuk, hogy a magas vérnyomás nem önálló betegség, hanem mindig következménye valami más bajnak. Eszerint tehát, nem a magas vérnyomás veszélyes az emberre, hanem az azt előidéző okok. Ilyen elsősorban a véredényelmeszesedés. Ez a beteges folyamat abból áll, hogy a verőerek rugalmas izomzatai megkeményednek, a falakra más rakódik le s ezáltal törékenyekké válnak, könnyen elpattanhatnak. Ezek, egészséges állapotban, rugalmas fallal bíró csövek, melyekben a vér kering. Behálózódik az egész testet s az izmok között, szabadszemmel nem látható kicsinyek, vékonyak lesznek. Mármost, ha ezek a finom erecskék elvesztik rugalmasságukat, érthető, hogy milyen könnyen kaphat az ember ennek következtében például agyvérzést.

Különösképpen vigyázni kell az embernek a vérnyomására, ha elérte az ötven évet, mert legáltalánosabban, ebben a korban kezd kifejlődni az érlelmeszesedés. Hogy valójában mi okozza, azt nem tudjuk. Az bizonyos, hogy nagy szerepe van itt az alkoholnak, nikotinnak, a nehéz szellemi és testi munkának és főképpen a dus, fehérjetartalmu táplálkozásnak, mint amilyen a hus is. A magas vérnyomás érlelmeszesedés esetén azért keletkezik, mert a sziv, a megszüklült ereken keresztül is átnyomja a vért, ami éppen az erek szűkületeinél fogva rehezelen meg, tehát nagyobb szivmunkával vihátt keresztül, vagyis magasabb ereji nyomással. Ennek következtében maga a sziv is megbetegedhet. Ez a szivtágulás és ennek következtében állhat elő a szivszélhűdés. Ha viszont, a magas vérnyomás következtében, az agyban reped meg valamelyik erecske, akkor áll elő a gutaütés. A megrepedt éren keresztül ugyanis vér áramlik az agyvelő szöveteibe, ami halált okozhat. Férfiak között általában gyakrabban fordul elő gutaütés, mint nők között. A hosszabb vagy rövidebb ideig tartó szédülés, szemkáprázás, fülzúgás, hangyamászás érzés, vagyis zsibbadás, rossz előjelek és hatványozottan figyelmeztetik az illetőt az óvatosságra.

Ha nagyobb ér pattan meg az agyban, tehát ha a vérelöntés nagyobb, a beteg azonnal összeesik, mintha villámcsapódta volna, eszméletét teljesen elveszti és áldozatul esik a bajnak. Ha életben ma-

rad, beáll a féldoldali bénulás és elvesz vagy dadogóvá válik a beszélnőképesség. Bizonyos gyógyulási folyamat is megindulhat, de a beszélnőképesség hiányossága és a bénulás megmaradnak. Vannak természetesen könnyebb esetek. Ilyenkor a beteget ágyba kell fektetni, a legteljesebb nyugalmat biztosítani számára. Fejére rakjunk jeges borogatást, ruháit lazítsuk meg. Hogy érvágás szükséges-e, azt csak orvos határozhatja meg.

A gutaütést sokan összetévesztik a „hűdéssel“. A hűdés azonban egészen más és nincs összefüggésben a vérnyomással. Ez, az idegek vagy izmok működésének hiánya miatt következik be. Ha az ideg hűdött, akkor meg van gátolva az agy és az izom közötti összeköttetés, így bénulnak meg az egyes végtagok, némelykor az arc izmai s ha a baj a gerincagy állományával kapcsolatos, akkor a két térd és a két alsó végtag bénul meg. Ha az agyvelőt tápláló véregek az érfalak betegsége következtében elzárulnak, akkor agylágyulás következik be. Az agyvérzés elnevezés alatt ismeretes betegség sem egyéb gutaütésnél. Az agyvelő vagy agyburok valamelyik erecskéje megreped, beáll a vérömlés, mely az agyszövetet nyomja. A súlyos agyvérzés az agyguta, mely rendszerint halálos kimenetelű. Könnyebb eseteiben azonban teljesen meggyógyulhat. A magas vérnyomás vagy bénulás, a legtöbb esetben rendszerint szédüléssel jár, de nem kell azt hinni, hogy minden szédülés a magas vérnyomás következménye. Szédülés, vagyis az egyensúly zavara, más betegségek tünete is lehet: fülgyulladás, nikotin és egyéb mérgezők, hisztéria és egyéb gyomorbetegségek is okozhatnak szédülést.

A magas vérnyomás leginkább akkor veszélyes, ha érlelmeszesedés van jelen, aminek a gyógyításánál sokkal fontosabb a megelőzése. Tagadhatatlan, hogy a véredényelmeszesedésre való hajlamoság örökölhető is annyira, hogy szinte azt lehet mondani: a súlyosabb formák csak az arra hajlamos egyénnél fejlődnek ki, enyhébb formái viszont idősebb egyéneknek szinte természetes folyamat gyanánt jelentkeznek. Ezért nagyon fontos, hogy bizonyos életkorban hatványozott figyelemmel legyen az ember étkezésére, szórakozására, munkateltjesítményére, testi és lelki izgalmaira, általában egész életmódjára. Mert a magas vérnyomás súlyos figyelmeztetés, hogy a szervezetben valami baj van, tehát vigyázni kell.

ASZTALOSOK!

Nitro-zománclakk

Ola'-zománclakk,

valamint minden e szakmába vágó cikk a legutóbbi számban beszerezhető a Colorit cégnél

Cégtulajdonos:

N. NOTHOF

Timisoara III., Bul. Carol I. 11. Telefon 13-86

AUBERMANN PÉTER (Timisoara)

A történelem kőbeöntött képeskönyve Velence amely a világ városainak szépségversenyében az első között foglalna helyet

A vaporetto tompa pöfögéssel siklik a laguna zöldes-szürkő hullámain s mint valami éles eke felbontja a víz tükörét, habzó ezüstszallagot hagyva maga után. Melyőbű, sima esend lebeg felettünk, amelyet hébe-korba megszakít a gondolák vízbe-markoló evezőinek esobanása, egy-egy lánc csörrenése vagy hajókötél recsenése, amikor a vízjárművet rántkolják a cölöpökre. A gondolierik is úgy látszik már fáradtak és pihenőre vágyanak, mert már nem lehet hallani elégiás dalaikat, amelyekben az édeskés romantika méze csorog. A langyos, bánsányos levegő mintha mozdulatlan, feszes gyöngyön átlana, aligegy kis fuvallat fodrozza a víz tükörét.

Az S alakban kigyózó Canale Grande mentén gyönyörű reneszánsz stílusú paloták sorfalat alkotnak.

Emitt bára emelkedik a Vendramin-palota, itt berittotta rá ében köpenyét Richárd Wagnerre a halál.

Jobbtelel látható a Ca d'oro, vagyis aranyház, Velence legékesebb gótikus épülete. Lefelé haladva, nem messze feszül a kanális felett a márványos, boltokkal megrakott Ponte di Rialto, majd a Palazzo Dandolo következik, ahol egykor Dandolo dozsé lakott. Az ő uralkodása idején érte el Szent Márk köztársasága hatalma és gazdasága tetőpontját és az ő segítségével alakították meg Konstantinápolyban a latin eszárságot. A Mocenigo paloták lakója volt egykor a merész gondolkozású Giordano Bruno filozófus és a romantikus lord Byron költő. Baloldalt van a Ca' Rezzonico, a velencei nemesi paloták gyöngye.

A közelben, a tuloldaton az atáptalanul gyanusított és tragikus sorsu Desdemona háza.

Felettünk az ég himes csillagtakarója; sötét-kék selyemkártyijába a pompás márványpaloták homlokzata éles vonalat vág. Velence nappal is gyönyörű, éjszaka azonban tündéri. A reszkető hold sugarak szelid érogtatásában egy-egy emlékmű úgy tűnik fel, mint egy kőbe almodott gondolat. Száz remek templomával, számtalan művészi alkotásával a ködös, álomszerű partok mentén

a történelem kőbeöntött képeskönyve

ez a város s hozzátehetjük még azt is, hogyha a világ városai szépségversenyt rendeznének, Velence az első között nyerne el a pálmát. Mert egyetlenegy olasz városban sem ölelkezik össze annyi előtű sajátság és emellett a keleti meg nyugati stílusok ellenére mindezek tömbös, meg nem tépett művészi egységben olvadnak össze.

A VILÁG LEGNAGYOBB FESTMÉNYE

A következő napon első hivatalos látogatásunk a híres Dozsé-palotának szól. Nemlátszik rajta hogy valamikor vár volt, az sem, hogy többször tűzvesz martaléka lett. A mostani négyszögletes palota már újabb építmény. Csusiesi esarnoka felett szelős, oszlopos folyosó fut végig. A nagy tanásteremben még a savóvérű és hidegre eszerzett közömbösek lakdórl is „ah“ indultaszavak lebbennek el. Ha nem ragadják meg őket a mennyezet egy Tintoretto vagy Veronese festményének szépsége, meg kell hogy lepje a képek monumentáltsága, mert itt látható a világ legnagyobb olajfestménye:

Tintoretto huszonöt méter hosszú Paradicsom című műve.

A második emelet hatalmas termében a velencei köztársaság 72 dozséjának a képei láthatók. Eggyé azonban hiányzik. Üres hely jelzi, hogy Marin Faliero dozsé, akit elkövetett bünténye miatt kivégeztek, méltatlan arra, hogy megörökítsék. A felső emeleten a három állami inkvizitornak a terme. A kijárat mellett egy rés, amelyen a titkos feljelentéseket dobták be. Némi borzadályal gondolkunk az állambiztonság sötétmultu intézményeire, különösen a prigoniknál, vagyis a börtönöknél.

Lépesőzet vezet fel a sóhajok hidjához, ezen keresztül vezették a bíróság elé a vizsgálati fogságba vetett foglyokat.

A hid tulsó oldalán szűk lépcsők vezetnek le a pozsinak nevezett komor tömlőcökhöz. A keresztes hadjárat során egy büszke lovagi kaszt alakult ki Velencében, amely kalózsorompóval elszigetelte magát a néptől. Hogy is történhetett meg, hogy ebben a hájos városban, amelyben minden a szépséget és finomságot lehel, lábrakapott egy arisztokratikus-oligarchikus uralom, amely az eszközökben egyáltalán nem volt válogatós. A börtönök fala, az agyafurt módon kieszt kintözészközök ékesszólan tanuskodnak arról, hogy Velence bár szent

Márk evangelistát választotta védőszentjéül, voltak mégis olyan idők.

amikor nem az apostolt, hanem a vele ábrázolt oroszán tulajdonságait, ennek szilaj vadságát, sőt vérengző kegyetlenségét utánozta.

KÖZVETLEN ELET HULLAMZIK AZ UTCÁKON

Velence főtere a Piazza San Marco. Ennek márványkövezetén hullámanak a beenszülőttek és a külföldiek, sokan közülük etelve a szelid galambokat, Csirrenve és surrogva csapnak le a galambok. Meghitten, sőt szentelenül rátelepednek az idegen vállára s mohón csipegetik a magokat a „floresteri“ tenyeréből, aki boldog, hogy ebben az idillikus pózban örökítheti meg velencei tartózkodását.

A Szent Márk-téren, de még inkább a szűk sikátoroknak beillő forgalmas utcákban igen tanulságos dolog, ha az ember kissé élesebben állítja be szemlencsétjét és mikroszkópius megfigyelés alá veszi a járókelőket. Közismert, hogy

Olaszországban az élet sokkal inkább a szabadban folyik le, mint az északi országokban.

Ez úgy látszik elsősorban a klímában leli magyarázatát. Az olasz életet tehát sokkal könnyebb megismerni az utcán, mint például az angolt vagy németet. Ez az utcai élet a maga meglepő közvetlenségével és természetességével különös varázst gyakorol az idegenekre.

Régebben, különösen a délolasz városokban, szinte majdnem az egész élet az utcán zajlott le. A kárisparos is, ha az időjárás megengedte, az utcán dolgozott, a műhelye előtt. Ma, ez az utcai élet természetesen sokkal szűkebb korlátok közé szorult. Az utcai élettel függ össze a nálunk is meghonosodott két szokás:

a korzós és a kávéházban való üldögélés.

Az olasz korzó tulajdonképpen a nagy, vagy kisvárosnak egy utcaja, ahol a nap bizonyos szakában minden ráfő ember végigsétál néhányszor minden különösebb ok nélkül, csak azért, hogy lássák és lehetőleg leszólják egymást. A másik, a kávéház Olaszországban rendkívül el van terjedve. A különbség a mi viszonyainkkal szemben az, hogy a nők a legritkább esetben járnak kávéházba,

a férfiak pedig nem újságot olvasni járnak oda, hanem mint nálunk a nők, beszélgetni.

KISIPAR AZ UTCÁN

Az utcai élet nagyobb jelentőségével fogva sok olyan kisipar került az utcára, amely nálunk a boltokba szorult. Idelartozunk az utcai szakácsok, a vándor utcai könyvtárosok, az élelmiszer-koecsisok, általában a házaló kereskedelem.

Mielőtt elmegyünk szórakozni a Lidóra, műszajást követnénk el, ha be nem kukkantanánk né-lyen templomba és képtárba.

A Szent Márk templom csillogó mozaikjain hatszáz éven keresztül dolgoztak.

A Szent Márk ereklyét elhozták Alexandriából, elhelyezték a főoltár alatt. Mögötte esupa színarany lemezről készült antependiumot, a Pala d'oro-t helyezték el, amelyet 2000 drágakő cirádáz Konstantinápoly elfoglalása után a bazilika kincsesárát újból gyarapították. Ma szüntől tele van zománcokkal a bizánci és a korolasz ötvösség emlékeivel.

A XVI-ik század a művészet és a tudomány terén a legpompázóbb virágbászökkenést hozta. A Bellinik, a Palmák, Giorgone, Tiziao, Veronese és sokan mások ma is ragyogtatják művészetüket az akadémiában, a Santa Maria della Salute-ban, a Frari-ban, a San Giovanni e Paolo-ban és még anny-nyi más helyen. A Szent György sziget kupolás templomának tornyából bucsuzásul néhány széles-nyű tekintettel magunkhoz ölelve e tündéri várost, más vizekre evezünk.

EUROPA LEGELŐKELOBB FÜRDŐHELYE

A laguna ártól és apálytól többé-kevésbé kimenekedő börtái között haladva egyenesen az Adria partja felé tartunk.

Ehagytuk a 120 szigetre épült várost és beleszóppentünk a Lidó fürdőzőnek rajzó kaptárába. Európa egyik legelőkelőbb fürdőhelye ez.

Az Excelsior Palace, a Grand Hotel des Bains szállodái sorakoznak fent, lent a tenger fővényén pedig az üdülők tarka sátrai. A közelben a tenisz és

A gyomor az ember legnagyobb szerencsétlensége

amikor különböző okok miatt nem képes betölteni hivatását és jelenléte súlyos zavarok, valamint elképzelhetetlen fájdalmak alakjában észlelhető. De a gyomor a legnagyobb boldogság, ha háborítatlanul működhetik és nem érezzük jelenlétét. Olyan ekkor ez a szervünk, mint a szolgáló, aki hibátlanul, hallgatagon és szerényen, anélkül, hogy bennünket zavarna, teljesíti kötelességét. Bárkinek módjában áll szerencsétlenségét boldogsággá átalakítani, ha az ismert fővárosi „Theiss” gyógyszerár (Calea Victoriei 124) által nálunk is forgalomba hozott „GASTRO-D” készítményt használja, amelynek ára utóvéttel 150 lei. A készítmény, amelyet az egész világ több százezer ember használ, a tudományos világban szenzációt keltett a gyomor, máj, vese és a belek megbetegedésénél elért egyszerű tulajdonságánál fogva.

golf gladiátorai mérkőznek. Az atléták, pálya híján kevésbé jutnak szóhoz. Képviselők vannak azonban a vízisportok ágai, mint uszás, vízpólo, víztorlás, motorcsónakázás és vízisielés.

Este a szórakozók tömege nyüzsgő hangyabolyként hozog a klubokban, kaszinókban, korszalonokban, mozikban és variétékben. Időnként a programot tarkítják még a bálók és történelmi kosztümökben rendezett ünnepségek. Mindez hozzátartozik a város koleritjához, mert Velence nem egyszínű.

Velence metszett kristály, amelyen sokszorosan és sokféleképpen török meg a fény-sugár.

Velence nemesak drága ékszerskatulya, hebalzsamozott mult, ábrándos és holdfényes romantika, meg száztornyu istenháza, hanem idegenforgalmi centrum, kacérul kacintó, raffináltan élvező város is.

Adalék egy készülő illemkódexhez

Nyaron nagyon meleg van, télen nagyon hideg van, hat érthető, hogy a villamoson utazók előszere-ttel maragnak mostanság a koesi feljárójánál, kint a szabad levegőn, — télen pedig bent zufolódnak össze. Néha valóságos kis közelhare fejlődik ki a kint-maradni-akakók között. Így volt ez tegnap is, amikor valaki epesen megjegyezte:

— A villamoson utazók számára külön illemtant kellene szerkeszteni...

Nos, mélyen tisztelt uraim és hölgyeim, ha valaki rászánná majd fejét az illemtant összeállítására, legyen szabad néhány észrevétellel hozzájárulni a korszakalkotó mű anyagához.

Előjáróban le kell szögeznünk, hogy villamoson vagy társasgépkocsin az idősebbeknek átadni az ülőhelyet, sajnós divatjamult szokás. Manapság ilyesmit már csak a jól nevelt emberek szoktak elkövetni. Tizenöt éves Erci és Tizenhat éves Mici hangy test-tartással és előkelő göggel terpeszkedik el az ülőhelyen, mialatt Nyolcvány éves János és Hatvan éves Anna állva teszi meg az utat sokszor kilométeres távolságokon is a modern és kényelmes járművek segítségével.

Rálépni a mellettünk álló vagy előttünk ülő lábára, illetve cipőjére, köznapit eset. Ez ugyebár annak kihangsúlyozása céljából történik, hogy ha valakinek nem tetszik az ilyesmi, ügyeljen jobban a végtagjaira. Elvégre az embereknek nincsen szemé a cipője, vagy eszímája orrán...

Ha újságot olvasol a villamoson, lehetőleg úgy tereged ki magad előtt a szellemi táplálékot, hogy a lap széle haí nadik szomszédod orrát verdesse, vagy legalább is lezvegessse. Ha más olvas újságot, végy nyaknyújtogató edző-kurát.

Amikor ismerőst látsz az utcán, kiálts utána a robogó villamosról, lehetőleg kellő hadonászások és kalaplengetések kíséretében.

Ha netalán eszébe jutna hölgyem, hogy arcán vagy orrán valami igazítani való van, vegye elő kézitáskáját és burkolózzék liszfelhőbe: nyilvános helyen puderezkedni elbájos látvány...

Amikor a villamos közeledik ahhoz a megállóhoz, ahol ön is leszáll majd, idejében kezdje meg a törté-tést és furakodást a kijárat felé, amiben jó hasznát veheti könyökének, öklének s ha van, sötápalcájának vagy esernyőjének is. Szükség esetén a tolatásnál meglepő eredményre vezet a piaci kosárral való lökdösés vagy — végszükségben — a „tyukszemrehágás”.

Jegyet váltani a villamoson csak rendes emberek szoktak. Kellő ötlet vagy szerencse révén e művelet elkerülhető s ha közben jön az ellenőr, okoljuk a jegykezelőt lassúsággal vagy figyelmetlenséggel. Ha pedig jegyet váltottál, azt okvetlenül dobd földre a legszembetűnőbb helyen, mihelyt a villamosról leszálltál.

Egyelőre talán elég ennyi. Rajta, uraim és hölgyeim! Akinek telik a villamosozásra, ellenőrizték, velt-e ez illemsoroknak fogaratja. (komisz)

A ZÖLD SZIGET melynek történetét könnyel és vérrel irták

Anglia és az Északamerikai Egyesült Államok kormányai mindent elkövetnek, hogy maguknak Írországban hajózási és légi támaszpontokat szerezzenek. Törekvésük azonban eddig De Valera ir. államelnök erőves visszautasító magatartásán meg-
hiusult.

Írország történetét vérrel és könnyel irták, alapították meg a történetírók és ezzel nagy igazságot mondtak. Az írek hosszú évszázadok óta harcolnak szabadságukért és katolikus vallásukért. Írországban Krisztus után 430-ban hirdette először a kereszténységet egy Patrick nevű barát és a katolikus vallás hamar elterjedt, hogy ir szerzetesek elmentek az európai kontinensre a kereszténységet hirdetni és eljutottak Svájcig. Írország nyolcvannégyezer négyzetkilométer területű sziget, amelyet Angliától a keskeny Szent György csatorna választ el. Nyugati, déli és északi partjait az Atlanti óceán mossa. Az írek hazájukat Zöld szigetnek nevezik, mivel enyhe éghajlata következtében

erdői, réjtjei és mezői az év minden szakában zöldelnek.

A sziget éghajlata igen nedvű és ez az oka annak, hogy a gabona learatására szeptember, sőt olykor október előtt nem kerülhet sor.

Az írek kelte eredetűek. Eredeti ősnyelvüket még mindig vagy félmilliónyian beszélik. De ezek is tudnak angolul, mint többi testvéreik, akik az évszázadok során nyelvben teljesen elangolosodtak. Írország hajdan teljesen független volt és több apró királyságból állott. Amióta azonban 1167-ben II. Henrik angol király hadvezére, Fitzgerald, hódító szándékkal a szigetre tette a lábát, azóta

A leghiresebb angol írók — írek

Írországban már ezer esztendő előtt magas fokon állott a költészet, amelyet vándor dalosok műveltek. Ir földön születtek meg a híres és husz hangulatokkal melábusan ható Osszian-dalok, amelyeket a világ minden nyelvére lefordítottak és melyekről egy-egy szép költeményben Arany János és Petőfi Sándor is megemlékeznek. Írország több neves költőt és író adott az angol irodalomnak. A már említett Bernard Shawon kívül ir származású Jonathan Swift is, ki a világhírű Gulliver utazásai című könyvet írta. Ir szülőföldjéről származott Oscar Wilde, a Dorian Gray arcképe. A readingi fegyház balladája, valamint számos más örökéletű mű szerzője. Írek voltak Thomas Moore, Yeats és James Joyce költők is. Sheridan, a csipős tollu nagy író is ir anyatejjel szívta magába népe szeretetét. Nem szabad megfeledkezni a világirodalom egyik legkésőbb szájjú költőjéről, Oliver Goldsmithről. Ez kortársa volt a magyar Csokonai Vitéz Mihálynak és élete is teljesen hasonló volt hozzá. Tanárainak kigunyolása és a hagyományos szabályzatok semmibevétele miatt — egy alkalommal a dékán és a tanárok elszőnyülködése mellett Malpiros kaftánban jelent meg a vizsgán — ott hagyta az egetemet és

furulyájával gyalog járta be a Zöld szigetet.

Egyik barátjától és jóakarójától a másikhoz köhörlött és zengte a szebbnél-szebb versek szárait. Még egész sereg más angolul író ir költőt lehetne felsorolni. Mert az angol nyelv használata mellett is írek maradtak, akik tudásukkal munkálkodtak népek érdekében. Egyik híres ir közmondás szerint: „Connaughtban nem lehet addig adót szedni, amíg a kakuk szól.” Ennek a mondásnak a tulajdonképeni jelentése az, hogy Írországot nem tudja

„Anglia perfidiája és Írország harcos kedve sohasem mulik el”

Ha már idéztünk két híres ir közmondást, idézzük a harmadikat is. Ez így hangzik: „Anglia perfidiája és Írország harcos kedve sohasem mulik el.”

Akármielyen jogtörpásra is szánja rá magát Anglia Írországgal szemben, mindig ellen állásra talál.

Egy ilyen ir ellenállás ajándékozta meg a világot a bojkott és — a mi helyesírásunk szerint — a bojkottálás fogalmával. Ennek története érdekes. Egy angol lordnak az írországi Mayo kerületben őrlási földbirtoka volt, amelynek ispánjává 1880-ban James Boycott nyugalmazott angol kapitányt tette meg. Boycott kapitány annyira zsarolta és uszorgatta az ir parasztokat, hogy azok összefogtak és megesküdtek: Boycott kapitánnyal nem váltanak többé szót, az általa vezetett uradalomban nem vállalnak munkát, tőle nem vásárolnak semmit és neki nem adnak el semmit. A mozgalom egyre terjedt és azt 1880 november 13-án az Irish Times

a Zöld sziget állandóan harcra az angolok ellen.

Az angolok Írországot mindenkor csak ideiglenesen bírták, mert sohasem voltak biztosak benne, mikor támad valami felkelés az angol járom lerázására. Az írek hol nyíltan, hol pedig titkos politikai társaságok útján küzdöttek az angolok ellen. Az idők folyamán számtalan ilyen titkos társaság volt, amely merényleteket és politikai gyilkosságokat követett el. Bernard Shaw, az ir származású kiváló angol író mondotta honfitársairól: „A bombahajigálás a bibliai eredendő bűnnek ir formája.” De Valera tanárnak, akit az angolok ismétetlen börtönbe vetettek, végre sikerült a világháború után Írország részére bizonyos függetlenséget biztosítani. Írország, amelynek államelnöke jelenleg De Valera, már csak bizonyos,

igen laza államjogi kapcsolatokkal tartozik Angliához.

Az angolok politikai és gazdasági téren mindenkor egyaránt igyekeztek az ir népet elnyomni. Ennek következménye volt azután az, hogy Írország népe a nagymérvű kivándorlás folytán gazdaszótan esőkent, Írországnak 1841-ben nyolce millió lakosa volt, de 1890-ben már csak négy és fél millió. Jelenleg körülbelül öt millió ir él külföldön és pedig a legtöbb Amerikában.

A kivándorolt írek szoros összeköttetést tartanak fenn hazájukkal

és mindenkor nagy pénzbeli áldozatokat hoznak az ir politikai és kulturális mozgalom érdekében. Az írek vallásosak és ragaszkodnak őseik katolikus hitéhez, amelyet az angolok az anglikán vallás javára háttérbe igyekeznek szorítani.

Anglia addig végleg elnyomni, amíg csak egyetlen ir író lesz.

„Koldustemplomban nem szó az orgona.” Ez a közmondás az ir nép zeneszeretét bizonyítja. Mindenféle hangszert kedveltek mindenkor az írek, de leginkább a hárfát. Ez nemzeti hangszerük. A Zöld sziget emében is benne van az ezüsthuru hárfá, amely az ir bárdok lantja volt, amellyel verseiket kísérték. Az ir krónika kegyelettel emlékezik meg Brian Borumba királyról, aki 1014-ben, mikor a csatateren szemben állott az ellenséggel, a harc előtt hárfájának muzsikájával lelcsitette vitézeit. Ennek a királynak a hárfája, sok száz híres-nevezetes ir férfi hárfájának társaságában ott látható a dublini ir nemzeti múzeumban. Amikor 1937-ben De Valera elnöklete alatt az ir állam új életre kelt,

az új ir pénzekre és postahélyegekre is rákerült az ir hárfá.

Számos dalt mint angol dalt ismer a világ, a hivatásos zenészek azonban tudják, hogy azok mind ir létekből fakadtak. Az angol gyalogos katonák dala, amelynek első sora „It's a long way to Tipperary” ir katonák ajkán hangzott föl először. Lükettő dallama van ennek az éneknek és most már világszerte énekelik, hogy vissza az ut Tipperaryig. Igen sok úgynevezett slágerdal kottája ir zeneszerző ceruzája alól került ki.

Híres ir nemzeti étel az irish stew, a csipős izü ir gulyáshus. Erős ecet és ok fanyar fűszer adja meg ennek a gulyáshusnak különös ízét, amelyet idegen gyomor éppen ugy nem bír el, mint a magyar paprikást. Azt tartják, hogy az irish stew teszi az íreket csipőssé, indulatosá, verekedővé. Lehet, hogy van valami benne. Am lehet az is, hogy csipkelődő, lobbhanékony, kesernyés lelkületük sugallta már századok előtt őseiknek az irish stew első elkészítését.

mű napilap bojkott-mozgalomnak nevezte el. Végül is az ir parasztok gyűztek és a lord kénytelen volt a levitézlett Boycott kapitányt állásától elmozdítani. Azóta az egész világon a hasonló természetű mozgalomokat bojkottnak nevezik.

A Zöld sziget nem akar sem az angoloknak, sem pedig az amerikaiaknak hajózási és légi támaszpontokat adni.

A Zöld sziget hangoztatja, hogy semmi köze a háborúhoz és követeli, hogy Anglia és Amerika hagyja békében.

De Valera kijelentette, hogy szükség esetén fegyverrel is ellenáll az angol és amerikai törtetésnek. Lehet, hogy a tulerővel szemben alul marad, de mégis ellenáll, mert sem az ir szabadságot, sem az ir jogot nem akarja feladni. Neki az a törekvése, hogy a Zöld szigetet a Boldogság szigetévé tegye és azt akarja, hogy ebben a munkájában

KOLUM BACSI

Begovits tánciskolájában

Timisoara I., Piața Libertății 4

Szeptember 8-án kezdő táncanfolyam nyílik.

Táncórak: hétfőn, szerdán és pénteken este 9–11-ig felnőtteknek.
Minden vasárnap délután 4 órától diákkurzus

Le kellene tartóztatni!

(Nem valóság, csak örült ötlet)

Nehézségek árán juthattam csak a vizsgálóbíró elé. Csaldódtam benne is, mint az összes eddigiekben. Még külső megjelenésében is. Sohasem tudtam vizsgálóbíró villogó szürkés szemek, összeszorított, egyenes vonalú ajkak, poros akták, füstfelhő nélkül elképzelni. . . . S most előttem il egy végtelenül finom, választékosan öltözött, kékszemű, mosolygós ajku, poros akták, füstfelhő nélküli uríember.

Székekkel kínált és felszótított adjam elő vádatmat, vagy ügyemet. . . . Hogy milyen ügyben méltóztattam őt felkeresni? Egy kérdeznél? Ennyi udvarias közönnnyel, mintha csak arról lett volna szó, melyik székben ülök szivesebben, párnázottban, vagy az egyszerű kopottban ott a sarokban . . .

— Vádat akarok benyújtani! — mondtam rekedt, kísérteties hangon.

— Igen, igen! — bölített udvariasan. — Nos!?

— Gyilkosság . . . — egy pillanatig elhallgattam és rápislantottam. Ha most sem kezd szikrázni a szeme, ökölbe szorítani a keze . . . De igen! Idegesen felkapja a fejét . . . Papír, toll után nyúl. . .

— Mikor történt? — sürget.

— Mikor. . . ? Szinte egy éve . . .

Lázasan jegyez.

— Részleteket . . . részleteket! Mondjon el, kérem mindent, amit tud. . . Mindent! . . .

— Gyönyörű kisleány volt . . . — kezdem. — Szép volt . . . Ön el sem tudja képzelni. . . és okos. . .

Uram, mindenki szerette, sőt rajongott érte . . . A rokonság, szomszédok, mindenki, aki ismerte . . . Ön el sem tudja képzelni . . .

— Reggel még semmi baja . . . — hadarom izgatottan — délután négy órakor már kiterítve feküdt . . . Látott már, uram letört virágot, látott már kettőtört filomot . . . látott már sárbatiport rózsát.?! — Megölték?

— Meg!

Egy pillanatig megáll és rámered. Izgatott. . .

— Hány éves volt?

— Négy és fél! — vágom rá azonnal. Szemeiben, mintha kialudtvolta kirtelen egy fél watt érdeklődés. — Két orvost is hivatunk, nem tudtak segíteni . . .

— Várjunk csak! — szól közbe sokal nyugodtabban Tisztázzuk az ügyet . . . Ki a gyilkos? Tudja?

— Igenis tudom! Esküvel is bizonyítom, ha kell! Tessék felvenni a jegyzőkönyvet!

— Nagyon jó, nagyon jó! — bölint megelégedetten. Ez megkönnyíti az eljárást. A nevé, a nevé pontosan, hogy kiadhasam a letartóztatási parancsot . . .

Nem tudok parancsolni idegeimnek. Felállok. Vége, ez ott kezd, ahol kell, a letartóztatásnál . . .

— Uram! — hadarom — ez egy többszörös gyilkos. . . Megölte unokahogomat, meg nagyszüleimet, meg rokonaimat és engem is állandóan fenyeget. . . Egy pillanatig sem vagyok előtte biztonságban, követ, mint az árnyékom, minden sarokban rám les. . . Kérem . . .

— A nevé, a nevé. . . !

— A nevé?! Hát jó! Megmondom. Mindenki ugy szólítja, mindenki ugy nevezi, mindenki féli, rettegi még ki is ejteni! Halál!

A vizsgálóbíró kezében megáll a toll, homlokára felfutnak a ráncok . . . Rámnéz . . . Látszik töpreng, milyen kategóriába soroljam, az örültek, a szemtelenek, a rossz vice-csinálók, vagy a rögeszmések csoportjába. Leteszi a tollat, ajkán megjelenik az a jól ismert elnéző mosoly . . . Az elsőbe sorolt!

— Uram, le kellene tartóztatni . . . — folytatom — mennyi embert mentene meg . . . Milliók csöklnének meg kezelt milliók áldanak a nevé . . . Tartóztassa le!

Csenget.

— Vezesse le ezt az urat! — int a belépő szolgának . . . Megvetően mérem végig Veszem a kalapom és dühösen rántom fel az ajtót . . .

— Rohantam tovább, megkeresni azt a Vizsgálóbíró elnöke le merje tartóztatni anyai milliók és kis unokáim meg a nagyanyóim!

P. DISZ BELLARMIN

HIREK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Timișoara, I. Brătianu-tér 3.
Telefon: 28-10.

Aradi szerkesztő: Babuczay György
Eminescu-utca 8. Telefon 17-11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön házhöz való kézbesítéssel együtt havonta 80.—
fél, negyedévre 240.— lei, félévre 460.— lei és egész évre
900.— lei. Magyarországon havonta 4.— pengő, negyed-
évre 12.— pengő, félévre 24.— pengő és egész évre
48.— pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, sgy
raiknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendes
előfizetési díj kétszerese.

Kisasszony napja

A kereszténység szeptember nyolcadikán ünnepli Jézus Krisztus édesanyjának születésnapját. Ezt a napot — mely a legnépszerűbb Mária-ünnepek egyike, — a nép Kisboldogasszony, vagy még általánosabban Kisasszony napjának nevezi. Az ünnep eredete az ötödik századba nyúlik vissza, az efezusi zsinat idejére (431). Keleten és Rómában már a hetedik század elején általánosan megülte s a kilencedik században lett egyetemes ünnep. A katolikus egyházban X. Pius pápa óta (1911) nem kötelező ünnep, tehát nem jár istentisztelet — hallgatási kötelezettséggel, mint a többi ünnepek és vasárnapok, azonban világszerte ma is nagy egyházi fényvel ülik meg.

Ez az ünnep a bánásgy magyar katolikuság népszerű radnai záródoklatainak alkalmá is. Ez évben szintén felkeresték a városi és falusi hívek a radnai ferencendi barátok kegyhelyét, ahol Pacha Ágoston dr. timișoari megyéspüspök is megjelenik körükben.

Kisasszony napja egyben a közeledő ősz is jelzi. Rendszerint ezen a napon kezdik meg kedves madaraink, a fecskék a vándorlást dél felé. Lassan már sárgulni kezdenek a lombok, hidegebb szelek fujnak, kezdődik a természet lassu haldoklása...

— ENGESZTELŐ ISTENTISZTELETEK A HŐSÖK LELKIÜDVÉERT. Őfelsége I. Mihai király trónralépésének és Antonescu marsall államvezetői kinevezésének első évfordulója alkalmából szombaton az ország összes templomaiban engesztelő istentiszteletek tartottak az európai szabadságharcban elesett hősök lelkiüdvéért. A Rador berlini jelentése szerint a berlini román templomban szintén hálaadó istentiszteletet tartottak az évforduló alkalmából.

Legszébb Junghans gyermek karóra és zseborá

JOANOVICIU ÉS HARTMANN

ékszerésznél kapható
Arad, Minorita-palota

— Bessarabia és Bukovina új kormányzó. Bucurestiből jelenti a Rador, hogy Antonescu Ion tábornagy-államvezető Voiculescu Constantin tábornokot, Bessarabia és Calotescu Corneliu tábornokot Bukovina kormányzójává kinevezte.

— De Gaulle tengerészei megszökönek, Newyorkból jelenti a Rador: Az NTI közli az Associated Press értesülése szerint, hogy a degaulista flottához tartozó Triomphant nevű torpedóromboló számos matróza megszökött. A torpedóromboló San Diegonál vetett horgonyt, hogy üzemanyagot vegyen fel és javítási munkálatokat végezzenek rajta.

**ATLASZ IBI
KOZMETIKA**

Arad, Strada I. Vulcan 15 sz.

— Page ausztráliai miniszter megbízatása. Amsterdamból jelenti a Rador: Az NTI közli a Reuter egyik jelentését, amely szerint Page ausztráliai kereskedelmi minisztert bízták meg azzal, hogy a nemso-kára Londonban megkezdődő tárgyalásokon az ausztráliai kormányt képviselje. Page csak rövid ideig maradt Londonban.

— Ujfajta zeneintézet. Új zenei gimnázium nyílik neg szeptemberben Lipcsében. Ez az intézet azt a feladatot tűzte ki maga elé, hogy zenei tehetségeket későbbi zenei hivatásukra előkészítsen. Az új gimnáziumba csak bernlakókat vesznek fel.

— Román újságírók Berlinben. Berlinből jelenti a Rador: A román újságírók csoportja, amely megtekintette a lipcsei mintavásárt, Berlinbe érkezt, ahol a román újságírók néhány napig maradnak.

SCHIFF BÉLA (Timișoara)

RADNA ÉKES CSILLAGA

Ilyentájt minden esztendőben felcsendül a régi ének

Megyünk köszönteni a szép Szűz Máriát,
Angyaloknak királyné asszonyát...
És sokan vannak, akik mennek köszönteni a szép Szűz Máriát. Már szüriütköz és aztán messzehangzó barankondulás ébreszti a hajnal rózsaszín hirmőkeit. A felkelő Nap első sugarai pedig már kint az ország-
uton vibrálnak a zászlók csillogó rézgombjain. Ugy vonul a zarándokcsapat lobogó templomi zászlók alatt, ájtatos imaszóval, énekekkel. Aki vállalta a hosszú, fáradságos utat, annak mind van valami óhajta, könyörgése. Ezt odaszánta az égi nagy pátróna zsámolya elé és oda is viszi... A segítő radnai Szűz Mária pedig ismételtlen megmutatta, hogy az áhitatos bizók nem csalatkoznak!

És megy a menet, az ájtatos ének felcsendül végig a rónán, ahol elvonul. Egyre messzibb lobognak a templomi zászlók és egyre messzibb csendül az ének, fokokint emelkedő, szelidhajlatu dombok, majd erdőségek, kanyargó sziklautak világán át. Egyszerre feltűnik a távolban Radna és mire az alkony leszáll, lángot gyujtanak a radnai Szűz tiszteletére

Égő lelkük szímbolomaként egy-egy égő gyertyával sorakoznak a zarándokok a kegyhelyi körmenetre.

Az égő gyertyák sokasága ilyenkor valóságos lángten-
ger, hódoló lángok, hódoló lelkek végeláthatatlan égő tenger.

Messziről látható a hegyoldalra épített kegytemplom. Zarándokok, akik felkeresik, akár gyalogosan, akár vonaton, ha utközben megpillantják égre mutató két tornyát, mindannyiszor könnyekre fakadnak. Megkapja a lelket Radna varázsa, kegyelme. És könnyfakasztó meghatottság fogja el azt is, aki a menetelő zarándokcsapatot látja.

Megfogja a lelke mélyéig a magával ragadó hit és az igaz áhitat.

Száztizenkilenc évre megyünk vissza. 1822-ben egy forró nyári nap estéjén feltűntést keített a lipovai fogadó vendéglőjében egy ur, aki két gyertyát is kért az asztalra. Írószer került elő a málhájából és rötta a betűket, sorokat még éjjelkor is. Az idegen ezeket írta:

— Itt, az egymással szembenfekvő Radna és Lipova fölött nyílik a szép völgy, melyből a Mureș Erdélyből jövet kilép. Hid nem köti össze a két mezővárost, a járművek és gyalogjárók élénk forgalmát hajókon és kompokon bonyolítják le. Néhány száz lépésnyire a parttól van Radna, kertek növényzete és a fák egészen eltakarják. Csak ha már megérkeztünk, vesszük észre.

Ezzel szemben mögötte a hegyen méltóság-teljesen honol a szép ferences zárda, és a nagy templom két tornyával.

Uralja az egész völgyet, a bájos, regényes tájat, amelynek szépsége annak idején II. József ajkára adta e szavakat: „Császár létemre nem láttam még ilyen szépet.” Fent, a hegyen obeliszket is emeltek ennek emlékére.

Kunits Mihály uram, nyugalmazott tanár írta ezeket a sorokat, amelyek aztán több más tanulmányával együtt 1824-ben jelentek a könyvében is. Megírja, hogy a századok mély vallásossága tette jelen-

— TUDJA MEG MINDEN POLGÁR, hogy az összes eddigi román államkölesönök közül a visszacsatolási kölcsön nyújtja a legkedvezőbb kinevezési feltételeket és mint ilyen, legalkalmasabb a megta-
karított pénz gyűmölészetésére.

— Kerékpáros lisztesempészök. A Popolo d'Italia hiraása szerint Rubaixban nagyobb kerékpáros társaság alakult, amely hosszabb turákat bonyolított le. Kiderült azonban, hogy a társaság nem csupán sportkedvelőkből áll, hanem főleg azért alakult, hogy lisztet csempésszen át a határon.

— Regényfolytatásunk közlése anyagtorlódásra való tekintettel lapunk mai számából kimaradt.

— Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epe-hajtó a Dr. Földes-féle Solvo-pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorron-tás, felfuvalódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 30 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és dro-gériában kapható.

— Burgonyahalmozó példás büntetése. A Popolo d'Italia bolognai jelentése szerint az ottani tizedi-fasiszta légió példás megtorlást alkalmazott. Giovanni Ravaglia nagybirtokos több ezer mázsa burgonyát vevakodott eladni, mert az árak emelkedésére számított. Ravaglia két emelet, megvonták a pártigazolványt.

tóssé Radnat. Egy jámbor özevge még 1520-ban emeltetett itt kápolnát a hatalmas kegytemplom őst. Egy Vrihonossa Georgius nevű boszniai származású agastyán vásárolta meg a tizenhetedik században az olasz Mária-képet olasz házaló-kereskedőtől. Ez a kegykép „amelyet a hívek Mária-Radnának neveznek”.

1767-ben P. Abrámovics házfőnök építtette a mai kegytemplomot

és abba Engl gróf csanádi püspök vitte át s helyezte a főoltára a kegyképet. 1771-ben szerették be Bécsből ennek ezüst keretét angyalalakjaival, sugarakkal, fellegekkel 4645 aranyforintba került. Az iro látogatása idején P. Papsó volt a gvardian, aki őt oltárt építtet, amelyek márványszínezetét annyira megcsodálták. Többek közt ő készítette a széles lépcsőjáratot is fel a templomhoz. Négy emberöltő távlatán át élénkbe rajzolja a bőrkötéses régi könyv a régi zarándoklatoakat. Különösen pünkösdkor és Kisasszony-napján jöttek sok ezen. A százhus éves könyv még feljegyzi ezeket: Napjainkban a kegyhelyet megdicsőítette radnai és divékiujfalusi Rudnay Sándor hercegprimás, esztergomi érsek. Az erdélyi püspöki székből a méltóságra emeltetve, új székhelyére menet öhercegsége 1820 április 8-án

a radnai kegyhelyen fogadta az érseki palástot Remeti Kőszeghy László csanádi püspök kezéből. A fényes ünnepségen konzekráta az új hercegprimás a kegytemplomot. És a hercegprimás a következő hónapban beiktatása alkalmával két kis aranykoronát küldött a csanádi püspöknek, aki junius másodikán koronázta meg ezekkel a kegyképen Istenanyját s a kisdied Jézust. Négyszáz aranytallér volt a két korona és ékkövekkel van díszítve.

Eddig a bőrkötéses, aranyiradás könyv.
Rudnay hercegprimás 1831-ben meghalt és a kegyhelyre szánta, végakarata értelmében, a szívet...

Elküldte a szívet Szűz Mária radnai kegyhelyre

és az ma is ott van. A Szent Anna oltár mellett falbavájt filke örzi a tokba zárt, nehéz tömözeüst urnát. Abban külön üvegurna áll a kegytemplomot konzekráló Rudnay Sándor szívével.

Örzi a kegyhely ezt a többi becses emlékekkel együtt. A régi franciskánus barát zöldszinü miseruhájával, amelyben a török parancsnok elé hurcolták. A sziklával, amely a templom feldulására indult,

török parancsnok lovának a lábát ugy magához tapasztotta,

hogy se előre, se hátra nem tudott menni. Ma is látni lehet a templom belső falán azt a követ a patkószertü bemélyedéssel és a falra odafestve az egész jelenet ezzel a verssel:

**Ima török lovagolva e helyre bejutni akarván,
Ménje patája nyoma megörökléi e kővön.**

Ott a sok fogadalmi kép a folyosókon, csupa olyan alkalom, amikor a radnai Szűz segédkezet nyújtott. Ott a sok feljegyzés a ház krónikájában és ott a kegyhely könnyfakasztó, megható emléke ezernyi szivben. Radna ékes csillagáról zengenek a mi zarándokaink és felemelt lélekkel térnek vissza. Ugy csendül aztán az énekszó túlradó örömmel:

**Voltoünk köszönteni a szép Szűz Máriát,
Angyaloknak királynéasszonyát...**

— Lopott a légi riadó idején — életfogytiglani kényszermunkára ítélték. Constantaból jelentik, hogy az ottani haditörvénszék életfogytiglani kényszermunkára ítélt Ivanov Ilie nevű egyént, aki a légi riadók idején elhagyott lakásokba betört és lopott. Tizenötévi kényszermunkára ítélt a haditörvénszék Zelinaj Iacobovot, aki az ellenséges bombák által összerombolt házakban lopkodott. (Rador.)

TRANSILVANIA magyar FOGMUTEREM

Alapítva 1920-ban.

București, Str. Buzesți 12. Telefon 4.16.96.

Műfogak speciális készítése!!! Arany, porcellán és platina színű fehér fémből. Pontos, lelkiismeretes és tartós munkák. Fizetési feltételek és kedvezmények. Rendelés vasárnap délelőtt is!

— Fagyfaltra sört ivott — belehalt. A rajnavidéki St. Ingbertben egy fiatal ember több adag fagyalt mohó elfogyasztása után néhány korsó sört is felhajtott. Másnap azonban borzalmas kínok között meghalt. Ne igyunk tehát sört sem fagyalt, sem gyümölcs után.

— Letartóztatott pénzhamisítók Görögországból. Athénből jelenti a Rador: A görög rendőrség két bankjegyhamisító bandát tett ártalmatlanná. A letartóztatottak számos hamisított ezer drahmás bankjegyet hoztak forgalomba.

Kormányzása egy éves fordulóján:

Antonescu tábornagy államvezető felhívást intézett az ország népéhez

Bucurestiből jelenti a Rador: Antonescu Ion tábornagy-államvezető kormányzásának egy éves fordulójára alkalmából felhívást intézett az országhoz, amelyben a többi között ezeket mondja:

Románok!

Egy évi nehéz munka és gyöttrődés után, amely a nemzet, a király és az igazság érdekében történt, feltárom előttetek, mit valósítottam meg, iteljetek valamennyien és a történelem hallgassá meg valómunkát.

1940. szeptember 6-án egy megszégyenített, szervezetében felhomlott és hátorlatanná tett nemzet terhét vállaltam magamra.

Igy találtam az országot, amikor az Isten vállamra helyezte a román sors kínzó felelősségét.

Ne feledjétek, hogy ma egy éve egy lépés választott el bennünket a kívülről jövő megrohanástól és a belső szaggató fájdalomtól. Arra törekedtem, hogy

viszAADJAM az országnak becsületét és fel szabadítást hozzak számára, hogy a megbecsülhetetlen múlt feltájjait letöröljem, mert egy nemzet nem élhet becsület és jog, önbizalom és igazság nélkül.

Azt kértem, hallgassatok meg, azt kértem, kövesetek, bizalmat kértem, de főleg azt, hogy nyerjétek vissza önmagatokat.

Erre a bizalomra támaszkodva, sikerült sorunk szálait szőni és méltó szövetséget kötni Németországgal, Olaszországgal s Japánnal. Ez a szövetség nemcsak a bolsevista megrohanás elleni nyugalmat biztosította, hanem szent jogaink visszanyerése tekintetében is kedvező kilátást nyújtott.

A szövetségbe annak a népek a hűségét vittem, amely meg akarja őrizni becsületét és földjét.

Attól kezdve kaptuk meg a nagy német nép, az olasz nép és Hitler vezér és kancellár állandó és tiszta támogatását; a német katonai véradózatát, aki a felszabadítás és a civilizáció érdekében vállatve küzdött román földön. Kijelenttem akkor, hogy ez a szövetség a jog és az igazság alapja és nem

árulok el semmit ami román, méltóságunk növeléséért harcolok.

Ma megállapíthatjátok, hogy Románia nincsen egyedül, mert ennek a szövetségnek a segítségével nemcsak az ország területének létét mentettük meg, hanem keleten román területet szabadítottunk fel, katonáink vérével mosva le a becsületenséget.

Az áldozatnak és harcnak ehhez az évéhez a legvéresebb és legszentebb hozzájárulást a hadsereg adta.

Éppen ezért a legelső elismerésünket neki kell át nyujtanunk.

Az államvezető tábornagy felhívása további részében ezután részletesen ismertette azokat a reformokat és újításokat, amelyeket a földműves réteg és a munkások életszínvonalának javítása érdekében megvalósított. Bejelentette, hogy

az állami élet újjászervezése a szakmai megszervezéssel egyidőben történik.

majd így folytatta:

Az eltelt év a nemzet számára nehéz, számomra pedig gyötrelmes órákat hozott. Az Isten megsegített, hogy a kezdet után a nemzeti felszabadulás éve következzen. Az új év kezdetén nemcsak a cselekedeteket és törekvéseket vallok be, hanem teljes elismeréssel adózom nektek, azért, hogy megértettek, segítettek, követettek engem és hittetek bennem.

Nehéz és szent harcban állunk, legyünk józanok, hívők és erősek, mert

szemünk előtt századok alapjait rakják le.

Hajoljunk meg azok előtt, akik áldozatot hoztak a királyért, egyházért és nemzetért. Sirjaink előtt esküdjünk meg, hogy tömörülve, hívő lélekkel képesek leszünk áldozatukat megtisztelni és azt nyujtani az országnak, amit ők nyujtottak.

Románok! A munka egy éve befejezést nyert, a harc és építés új éve kezdődik. A felszabadítás nemcsak területi jellegű volt, ez a tény új megvalósítások és sors felé hív bennünket, az ösök tüzhelyéhez, a szülők hitéhez, gyermekeink jogaihoz a román örökérvényességhez, Istennel előre. Éljen a király. Éljen Románia!

— **Megbűntetik az iparost és kereskedőt, ha nem iratja iskolába tanoncát.** Az aradi állami tanonciskola igazgatója közli, hogy az inasiskolába a beiratások megkezdődtek. A kereskedőket és iparosokat, akik tanoncaikat nem iratják be inasiskolába, első bírság gyanánt 5000 lei megfizetésére kötelezhetik.

Legideálisabb arcszépítő, finomító a FÖLDES-féle GENIUS arccrem, esteli és nappali használatra. 1 tégely ára lei 60.—, GENIUS-puder 1 doboz ára lei 60.— FÖLDES GYÓGYSZERTÁR, ARAD.

— **Szabaddá tették az elsőrendű közszükségleti cikke kereskedelmét.** Az aradi városi ellátásügyi hivatal az ellátásügyi államtitkárság vonatkozó rendelete alapján közli az érdekeltekkel, hogy a tojás-, házi szárnyas-, turó-, zöldség-, gyümölcs-, hal- és szalonna-kereskedelme szabaddá van téve, engedélyhez nincsen kötelem. Ez a szabaddátétel a szállításra, illetve a forgalomra vonatkozik, a maximális árak azonban továbbra is érvényesek.

— **Zsidó volt rádiótulajdonosok figyelmébe.** Az aradi prefektúra közli a zsidó volt rádiótulajdonosokkal, akik készüléküket annakidején beszolgáltatották a rendőrségen és készülékükből hiányzik valamilyen alkatrész, lámpa, stb. és azokkal, akik használhatatlan rádiót szolgáltatnak be készülék helyett, hogy a hiányzó alkatrészek pótlása vagy kicserélért rádió beszolgáltatása végett tíz napon belül jelentkezzenek a prefektúrán.

N. Bérczy Ilona
(Arad, Horia 2) kezdő táncanfolyamot este 7-én, este fél 9 órakor nyit. Külön órák és csoportos tanítást megbeszélés szerint vállal. Vasárnaponként haladóknak gyakorló órák. Érdeklődni Arad, M. Nocoara 16. sz. alatt lehet.

— **Rendőrségi razzia Aradon.** Pénteken este hatalmas arányú razziát tartott az aradi rendőrség a város területén, igazoltatták a járókelőket s 37 személyt, akik nem tudták kellően igazolni személyazonosságukat, előállították a rendőrségen.

— **Tartalékos tisztek kapják a kisajátított aradi zsidó ingatlanokat.** A tartalékos tisztek egyesületének aradi tagozata legutóbbi értekezletén elhatározta, megismétli tagjához azt a felhívást, hogy akiknek nincsen saját házuk, nyújtsanak be kérvényt az aradi városháza, az illetékes bizottságnak és kérjenek házat az állam által átvett ingatlanokból. Az ilyenirányú kérvények száma azonban máris nagyobb, mint az átvett ingatlanok száma és éppen ezért javaslatot tesznek a bizottságnak, adjanak csak lakosztályokat is a kérelmezőknek, mert vannak nagy házak 10-12 lakosztállyal és így kielégíthetők lesznek az igények. Az egyesület ajánlani fogja azt is, hogy hozzák nyilvánosságra és naponta függesszék ki azoknak névsorát, akik házat kapnak, hogy adott esetekben, amikor valaki igazságtalanul kapna ingatlant, megtámadhassák a vonatkozó határozatot.

Stojkovits József
fényképészeti műterem új helysége:
Arad, Bulev. Regina Maria 10. szám alatt
Művészeti gyermekfelvételek

Tekesport
Legerősebb csapatával indul a CFR a kerületi bajnokság döntőjébe és ezért a Prieteni komplett csapata nagy feladat előtt áll. Remélik, hogy sikerül a timisoarai CFR 30 fányi előnyét behozni és a bajnok címet megvédeni. A husiparosok aradi pályáján egyébként vasárnap más érdekesség is lesz, mert bajnoki döntőn kívül, a timisoarai vasutasok, az aradi vasutasok ellen is játszanak tizenkettes csapatve senyt, de a Prieteni már a szombaton este kezdet egyéni versenyét folytatja, melynek győztesei a „Boratók”-tól megszokott gazdag tiszteletdíjzásban részesülnek. Az egyéni verseny vasárnap este 22 órakor véget.

H. Sziklay Gizi tánciskolájában
(Arad, Calea Banatului 8-10) Szeptember hó 7-én új táncoklon kezdődik. Beiratkozások egész nap az iskola helyiségében.

— **Hétfőig nyújtandó be Aradon a kereskedők és iparosok árlistája.** Az aradi városi ellátásügyi hivatal közli az aradi iparosokkal, kis- és nagykereskedőkkel, hogy az ellátásügyi államtitkárság vonatkozó határozata értelmében szeptember 8-ig három példányban elkészített árlistát kell benyújtani a városháza, a 94-es irodahelyiségben. Az árlistának tartalmaznia kell az illető iparos vagy kereskedő áruinak jegyzékét a július 1. és szeptember 1-i árakról. A kimutatás minden oldalon felblyegezendő és aláírandó. A kimutatást tartalmazó ívek nagysága 21x34 cm. és minden iv bal felső sarkában feltüntetendő a cég, valamint a cégbejegyzés száma és kezte, a jobb oldali alsó sarokban pedig a cég bélyegzője és a cégjegyző aláírása tüntetendő fel. Az aradi és aradmegyei kiskereskedők szindikátusa értesíti tagjait, hogy a hétfőig bezárólag benyújtandó árlistákhoz szükséges nyomtatványokról gondoskodott és azokat már ma, vasárnap délután átvehetik a tagok a szindikátus irodájában.

Ügyeletes gyógyszerárak

Vasárnap, szeptember 7-én Aradon a következő gyógyszerárak tartanak éjszakai szolgálatot: Niedermayer (Szerb-palota), Kain (Avram Iancu-tér) és Hajós (Regina Maria-ut).

Hétfőn, szeptember 8-án Aradon az ügyeletes gyógyszerárak a következők: Dick (Marasesti-utca és Consistorului-utca sarok), Janka (Regele Ferdinand-ut) és Weisz (Avram Iancu-tér).

Szombattól, szeptember 6-tól szeptember 12-ig Brassóban a következő gyógyszerárak tartanak éjszakai szolgálatot: Cuteanu gyógyszerár (Str. Lunga 1) és Schuszter gyógyszerár (Str. Regele Carol 56).

Mozi

A levegő hősei

(Film a repülésről és annak hőseiről)
A német filmipar zseniális ötlete volt feldolgozni ezt az érdekes témát, amelyből méreteinél fogva óriási költségekkel hatalmas film készült a repülésről és a levegő hőseiről. A cselekmény a keleti hadszíntéren játszódik le és a közönség betekintést nyerhet a pilóták élet-halál küzdelmébe. A darabnak egyébként nemcsak látványossága, hanem szép tartalma miatt is nagy sikere van mindenütt, ahol bemutatásra kerül. A mese a hazaszeretet, a legszebb ideál köré fonódik. Láthatjuk, mennyit szenvedtek a németek a bolsevisták uralma alatt, ugyanugy, mint Bessarabiában a románok. A gyermekek, nők és öregek a német felszabadító csapatokat mint valami emberfeletti erőt tekintették és megmentőiként üdvözölték azokat, akik valóban megmentők voltak. De mindenekellett gyönyörködhetik a néző a híres Lützow repülőcsoporthoz elképzelhetetlen hőstetteiben, amelyek a repülés történetében örökké fentmaradnak. Az aradi Fórum mozi következő műsorán bemutatásra kerül a „Levegő hősei” című film az önfeláldozó pilóták küzdelméről mutatja be a civilizációért és a lakosság nyugalmaért.

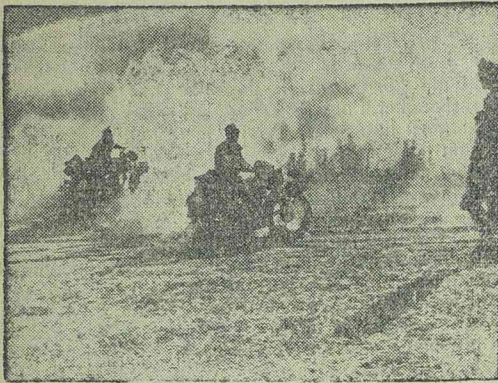
Aradon vasárnap és hétfőn a mozik műsora a következő: Corso: Buvárhajók előre! (Német film.) Fórum: A mult árnyai (Amerikai film.)

CORSO (ARAD)
Tel. 23-64
Előadások 11:30, 3, 5, 7:30 és 9:30-kor

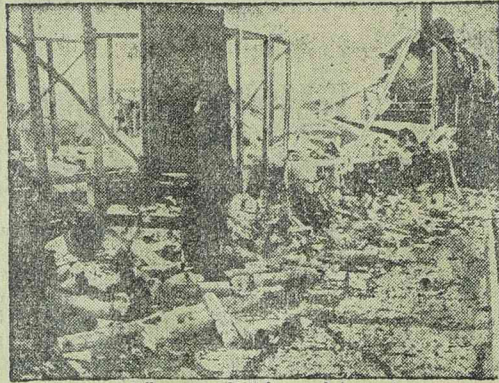
Buvárhajók előre

A legendás hírű német tengerészet dicsősége, győzelme, merészsége, s emberfeletti teljesítményének hősi eposza ez a film. Bámulatra méltó csodálatos harca ez a számra kisebb, de hősiességben s odaadásban nagyobb német tengerészetnek Anglia hadiflottájával. Ez már nem is film, ez már egy csodálatos teljesítmény. Ezt a filmet minden embernek meg kell néznie, hogy bepillantást nyerjen a mai történelem izzó kohójába. Főszereplők:

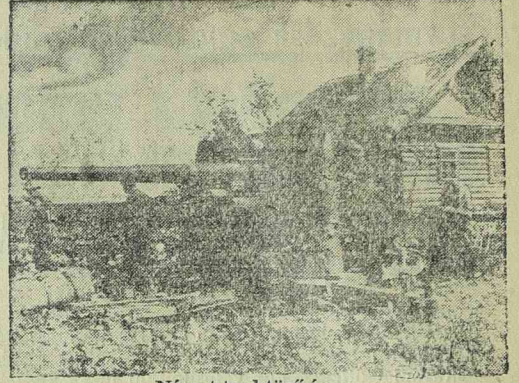
I. Werner, Herbert Wilk, H. Engelmann
Híradó: Moszkva lángokban

Német motorkerékpárosok
a keleti fronton

Lószert szállító szovjetvonat
romjai

Német tanktörő ágyú
harc állásban

SPORTSESEMÉNYEK

Ma indulnak az első csoportban a kupa-mérkőzések

Amint már tegnapi számunkban is hirt adtunk arról, ma indulnak a háborús-kupa bajnokság első csoportjában a küzdelmek a megváltozott műsorral. Timisoarán a rajt kitünően sikerült, mert egy pályán két nagyon jónak ígérkező mérkőzést kap a közönség. Így az UDR, az első csoport egyik igen esélyes bajnokjelöltje, az Electricával játszik, amely az utóbbi időben néhány igen figyelemre méltó eredményt ért el jól kiegyensúlyozott csapatával. Az

UDR—ELECTRICA

mérkőzés az Electrica pályáján délután ?? órai kezdettel kerül lejátszásra. Amíg ez a meccs Resita és Timisoara vetélkedése szempontjából is fontos, addig a műsor második mérkőzése a helyi vetélkedés jegyében zajlik majd le, mert a

RIPENSIA—RAPID

találkozó most visszavágónak számít, hiszen rövid idő előtt egy barátságosan határozott győzelmet aratott a német csapat. Most a kupamérkőzések során a Ripensia be akarja bizonyítani, hogy Timisoaran még

mindig a legjobb csapat — ez pedig az első alkalom lesz a bizonyításra — de a Rapid is erősen készülődik. Resitán is igen érdekes küzdelemre van kilátás, itt a

CHINEZUL—SSMR

mérkőzés kerül eldöntésre. A lila-fehérek egyelőre még csak a saját játékosai erejében bízhatnak, mert a velük fuzionáló CAMT játékosait az idő rövidsége miatt nem lehetett leigazolni. Bár amikor e sorokat írjuk még történetek kísérletek különleges szövetségi engedély megszerzésére, amelynek sikere esetén az egyesült Chinezul-CAMT sokkal több eséllyel venné fel a küzdelmet a két értékes pont megszerzéséért.

Lugojon is jó műsor lesz, mert itt timisoarai vasutasok fejlődő csapata játszik majd. A

VULTURII—CFR

mérkőzésen egyenrangú ellenfelek küzdenek majd, de a honi pálya előnye a Vulturii számára jelent több esélyt.

Román-Kupa döntő Bucurestiben

Többször elhalasztás után ma sor kerül a Román-Kupa döntő mérkőzésére, az

Unirea Tricolor—Rapid

találkozóra is. A kupadöntőt ünnepeles keretek között a bucarestij ANEF-stadionban tartják és annak a kupában eddig különleges sikereket ért Rapid az esélyese, bár a bajnok Unirea Tricolor a kupában is szolgálhat egy meglepetéssel.

Sporthírek mindenfelől

Fővárosi lapjelentés szerint a Venus játékosainak egyrésze azzal a gondolatmal foglalkozik, hogy a volt bajnokságot vezetőjét saját maguk veszik át.

A kerületi ifjúsági labdarugó válogatottak számára kiírt Unirea-kupa mérkőzéseket az idén is megrendezik, de abban csak négy kerület csapatai vesznek részt. Így október 5-én Timisoaran lesz a Timisoara-Resita mérkőzés, míg Bucurestj a brailai csapatot látja vendégül. A győztesek november 9-én a tervezett Bucuresti-Bécs városközi mérkőzés előtt játszának döntőt.

A magyar labdarugó NB I mai, negyedik fordulójának mérkőzései: SalBTC—Kispest, Elektromos—Lampart, Ferencváros—Szolnok, NNC—Gamma, WMFC—MAVAG, Ujvidéki AC—Kolozsvári AC, DiMAVAG—Szeged, SzVSE—Ujpest.

A magyar NB mindhárom csoportjában két forduló alatt egyetlen játékos kiállítás sem volt. A szigorú rendszabályoknak tehát úgy látszik megvan az eredménye.

Deményi-Demetrovits a NAC Timisoaráról elszármazott kitiűő balfedezete állandó, pompás formában, nagy sikerrel szerepel a bajnoki mérkőzése-

ken. Nincs kizárva, hogy nemsokára a válogatottba is bekerül.

Az egyik legutóbbi braunschweigi versenyen Seybert 1:51.8-t futott 800 m-en, a versenyt különben Harbig nyerte 1:50.8 idővel. 100-on Scheuring 10.9, 400-on Behrend 49.7, 1500-on Kaindl 3:55.7, magasugrásban Stürk 190, rudugrásban ugyancsak Stürk 400, kalapácsvetésben Hein 54.28 eredménnyel győzött.

Joe Louis, a hivatásos nehézsúlyú ökölvívó világbajnok legközelebb, a hónap közepe táján, New Yorkban Lau Nova ellen lép meg világbajnoki címét. A mérkőzés után Louis a finn Bärlund ellen lép szorítóba Kaliforniában.

Darányi József dr. lett a MAC atlétikai szakosztályának az elnöke.

IGAZOLVÁNYKÉPEK

Gyermekfelvételek
PORTRÉK
MŰVESZI KIVITELBEN
JUTANYOS ÁRON
K É S Z Ű L N E K

FOTO STUDIO

ENGEL ENDRE

TIMIȘOARA I, PIATA LIBERTĂȚII 4

Rádió

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 7

Bucuresti: 8 Indulók, hírek, hangverseny. 9.30 Istentisztelet közvetítése. 12.20 Hanglemezek. 12.30 Hírek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Hanglemezek. 14.30 Sebestültek órája. 15.40 A falu órája. 17 A Rapid—Unirea-Tricolor futballmérkőzés közvetítése. 17.40 Előadás. 18 Zenekari hangverseny. 19 Hanglemezek. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó.

Rövidhullámu román adó. 23 Német nyelvű adás, hanglemezek. 23.20 Olasz nyelvű adás, hanglemezek. 23.40 Francia nyelvű adás, hanglemezek. 24 Angol nyelvű adás, hanglemezek.

Budapest I. 8 Hanglemezek. 8.45 Hírek. 9 Unitárius istentisztelet. 10 Egyházi ének és szentbeszéd a bazilikából. 11.15 Evangélikus istentisztelet. 12.20 Időjárás és vizállás jelentés. 12.30 A fővárosi zenekar hangversenye. 13 Rádiókrónika. 13.45 Hírek. 14 Hanglemezek. 15 Gazdasági előadás. 15.45 Zenekari hangverseny. 16.10 Népegészségügyi kalendárium. 16.40 Dr. Divényi Adorján előadása Az orosz birodalom népei címmel. 17 Hírek. 17.20 Katonaműsor. 18 Dzsessz trió, Suli Anna ének. 18.15 Kírthy György előadása. 18.30 Szalon ötös. 19 Hírek. 19.20 Dr. Muhr Alfréd előadása, közreműködik Nagy Izabella és Koreh Endre, akik cigányzenekisérettel énekelnek. 20 Sport- és lóversenyeredmények. 20.15 Az éjjeli Nap című hangjáték előadása. 21.40 Hírek. 22.10 Előadás a Balatoni nemzetközi sporthétről. 22.35 Táncclemezek. 23 Idegen nyelvű hírek. 23.25 Cigányzene. 24 Hírek.

HÉTFŐ, SZEPTEMBER 8.

Bucuresti: 8 Indulók, hírek, hanglemezek. 12.20 Hanglemezek. 12.30 Hírek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Hanglemezek. 14.30 Sebestültek órája. 17.30 Hírek. 18 Szimfonikus hangverseny. 19.15 Lehár-operettek részletei. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó.

Rövidhullámu román adó. 23 Német nyelvű adás, hanglemezek. 23.20 Olasz nyelvű adás, hanglemezek. 23.40 Francia nyelvű adás, hanglemezek. 24 Angol nyelvű adás, hanglemezek.

Budapest I. 8 Hanglemezek. 8.45 Hírek. 10 Egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi plébániatemplomból. 11.15 Görög katolikus istentisztelet. 12.20 Vizállásjelentés. 12.30 A rádiózenekar hangversenye. 13.05 Előadás. 13.45 Hírek. 14 Hanglemezek. 15 Előadás. 15.30 Hanglemezek. 16.15 Előadás. 16.35 Hangverseny. 17 Hírek. 17.20 Zenekari hangverseny. 18.05 Előadás. 18.30 Hegedűhangverseny. 19 Hírek. 19.20 Jazz-trió hangversenye. 19.35 Hangképek. 20.10 Az operaház zenekarának hangversenye, közben sporteredmények. 21.40 Hírek. 22.10 Hangképek egy cirkusz műsorral. 22.30 Cigányzene. 23 Idegen nyelvű hírek. 23.30 Táncczene. 24 Hírek.

KEDD, SZEPTEMBER 9

Bucuresti: 8 Indulók, hírek, hangverseny. 12.20 Hanglemezek. 12.30 Hírek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Hanglemezek. 14.30 Sebestültek órája. 17.30 Hírek. 17.40 Előadás. 18 Hangverseny. 19 Tudományos szemle. 19.10 Kamarazene. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó.

Budapest I. 6.40 Ébresztő, torna. 7. Hírek, hanglemezek. 10 Hírek. 10.20 Előadás. 10.45 Divattudósítás. 12.10 Hangverseny. 12.40 Hírek. 13.30 Cigányzene. 14.30 Hírek. 15.20 Zongorahangverseny. 15.40 Háziasszonyok beszélgetnek. 16.15 Hangjáték előadása. 16.45 Hírek. 17.15 Előadás. 17.45 Táncczene. 18.10 Hangképek. 18.30 Hanglemezek. 19 Hírek. 19.20 Elbeszélés. 19.50 A rádiózenekar hangversenye. 21.40 Hírek. 22.10 Hanglemezek. 23 Idegen nyelvű hírek. 23.25 Cigányzene. 24 Hírek.

= KÖZGAZDASÁG =

A transziráni vasutvonal a modern technika csodája

Az angol-szovjet támadás Irán ellen az érdeklődés homlokterébe állította a transziráni vasutvonalat, Reza Pehlevi sah élete nagy művét, mely összeköti a Káspi-tengert a Perzsa-öböllel.

A transziráni vasutvonal, évszázadunk egyik legnagyobb szabású vasúti építkezése. A monumentális mű 1384 kilométeres távolságban köti össze Északon a Káspi-tengert a déli perzsa öböllel. Északon Bender Sah a főállomás, ahonnan irgalmatlan nehézségek után vezet a vaspálya az Elbrusz-hegységen keresztül Teheránig. Ez az első 450 kilométeres szakasz 1937 februárjában készült el. Kétezer méter magas hegyek között vezet a vasutvonal nyolcvan alagutat kellett robbantani s a modern mérnöki tudás egyik legsodálatosabb alkotása az abbaszabadi 100 méteres sziklaszakasz fölött ívelő viadukt. Még nagyobb akadályok tornyosultak a déli szakaszon, amely Teheránból Bender Sah felé vezet, Szultanabadon. Diszfulon és Avaszon keresztül. Itt 150

kilométeres távon 2000 méteres emelkedést kellett leküzdeni s a vad hegyek között nem kevesebb, mint 150 alagutra volt szükség.

Nyolcvanezer munkást foglalkoztatott a vasútépítés, amelyet a skandináv Kampsax-konzorcium kapott meg, de kivülé olasz, skót, cseh és iráni cégek is dolgoztak. Így a svéd Svenska Entreprenad a hidépítések vállalkozója volt, más cégek sineket és talpfát szállítottak, feltűnő, hogy egyedül angol cég nem jutott állami megbízatáshoz. A vasútépítés költségei harmincmillió aranyfontra rugtak. Általában folyóméterenként 5 aranydollárba került a vasutvonal s a költségeket a tea- és cukor monopólium bevételeiből, valamint a petróleum-alapból fedezték. A nagy mű programszerűen 1938 augusztus 27-én készült el és a legutolsó csavart, amely szinaranyból készült, a császár sajátkezileg erősítette bele a talpfába.

Bessarabiai és bukovinai áruszállítási engedélyek kiadása. A nemzetgazdasági minisztérium közli, hogy a kis mennyiségű állandó időközökben történő áruk szállításához szükséges engedélyt Bessarabia és Északbukovina területére a minisztériumhoz benyújtott kérvény alapján az illetékes kereskedelmi kamara állítja ki.

Augusztusban háromszáz bucureştii kereskedőt ítéltek el szabotázsért. Augusztus folyamán a fővárosi bíróságok háromszázötvenhárom marasztaló ítéletet hoztak szabotázs-ügyekben. Tíz személyt huszonegy évi fogházra, negyvenöt személyt összesen hetvenhárom hónapi munkatáborra, kétszázhatvan személyt pedig 1 millió 131 ezer 200 leit kitevő pénzbírságra ítéltek. A büncselekmények megoszlása a következő: Kilenc kereskedőt árurejtegetés, negyvennygyet a maximális árak túllépése, százhatvennygyet az árjegyzék kifüggesztésének elmulasztása, negyvenötöt mérlegcsalás miatt, harminchármat cégbejegyzés elmulasztása és tizenegyet áruhamisítás miatt fogtak perbe. (Rador.)

Magyar-dán kompenzációs szerződés. A február 10-én aláírt magyar-dán kompenzációs szerződés július 31-én történt lejáratá után a szerződést azonos feltételek mellett ez év december 31-ig meghosszabbították. Az egyezményben mindössze annyi változás történt, hogy az eddigi kétféle dán koronás árukeret két és félmillióra emelték. (Argus.)

A Suez-társaság nem tudja fizetni tisztviselőit. Barin Benoit a Suez-társaság ügyvezető igazgatója közölte az egyiptomi kormányval, hogyha a német bombázások következtében továbbra is lehetetlenné válik a közlekedés a csatornán, a társaság kényszerülve lesz elbocsátani alkalmazottait.

Magyarországon befejezéshez közelelik a cséplés. A magyar földművelésügyi minisztérium jelentése szerint az idei gabonatermés közepesnek ígérkezik. A búza és rozs aratása befejeződött, a cséplés most folyik. A burgonya, kukorica, zöldségfélék, valamint az olajmagvak, textíliáknak és dohány jó termésel kecsegtet. (Universul.)

Uj olasz kereskedelmi attasé Bucureştiben. Negel Dumitru közellátási államtitkár bemutatkozó kihallgatáson fogadta Lenzi Giuseppet, Olaszország most kinevezett bucureştii kereskedelmi attaséját.

Harmadára csökkent a francia munkanélküliek száma. Hivatalos francia kimutatás szerint a múlt év októberi egymillió munkanélkülivel szemben 1941 augusztusban a munka nélkül állók száma háromszáz-ezer főre csökkent.

Nyolcvanezer kenderzsák Olaszországból. A növekvő zsákszállítási igények kielégítésére a nemzeti szövetségi intézet nyolcvanezer darab kenderzsákot rendelt Olaszországból.

Hivatalos devizaárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti.) Szabadforgalmu devizák (90 százalékos felárral): Dollár 187.60—195, svájci frank 43.87—45.59. Kliring devizák: Drachma 1.21—1.22, dinár 2.898—2.05, német márka 59—60, szlovák korona (38 százalékos felárral): 4.68—4.77, pengő 26.50—27, dán korona 30—30, finn márka 2.50—2.50, török font 92—92, francia frank (38 százalékos felárral) 3.17—3.30, olasz lira 9.50—9.50, leva 1.60—1.68. Font devizák (90 százalékos felárral): Angol font 756.86—786.68, egyiptomi font 776.25—806.84, palesztinai font 759.71—789.64.

Határidő napló

SEPTEMBER 8:

Gyárak, kis- és nagykereskedők eddig a napig tartoznak benyújtani készítményeik árkimutatását a városházákon. Feltüntetendők a július 1-i és szeptember 1-i árak.

SEPTEMBER 10:

Kertészetek forgalmi adója havonta eddig a napig kifizetendő.

Öcskavas készletek havonta eddig a napig bejelentendő.

A július 31-ig a vámhivatalhoz érkezett behozatali engedély nélküli áruk utólagos vámolása eddig a napig lehetséges.

SEPTEMBER 15:

Erdőirtás megkezdése az érvényben levő rendelkezések figyelembevételével.

Belföldi mezőgazdasági gépgyárak kimutatást tartoznak felterjeszteni a közellátási államtitkárság árellenőrző osztályához a gyártási költségekre vonatkozóan.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

Az apróhirdetések eredménye minden körülmények közt gyors és biztos. ALLÁSKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. Vastag betűvel szavanként kettő leu, legkisebb apróhirdetés husz leu. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szóig 20 leu, minden további szó kettő leu. Jelige és „Cim a kiadóban”-hirdetések után öt leu pótdíj fizetendő. Apróhirdetéseket felvesz I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Tel.: 28—10. II. kerületben: Hayer-tözsde, Str. 3 August 17. — Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: Grozescu trafik, Pta Kütti. — Pribac Mária trafik (Corso mozi mellett). — Welter-trafik, Pta Dragalina 6. Tel.: 45—06. — Wittek trafik, Bulv. Regele Carol 54. — Colicoia trafik (v. Galgoczy), Str. Bratianu 15/a. Tel.: 45-13. Apróhirdetéseket Aradon felvesz Rudolf Mosse hirdetési irodája (Strada Eminescu 8. Telefon 17-11).

Alkalmazás

Tiszta bejárónő a reggeli órára, egyedülálló nőhöz azonnalra kerestetik, Máriánál. Cim a timisoarai kiadóban. (1660)

Rendes, tiszta bejárónő a délelőtti órára felvétetik. Jelentkezni: Timisoara II., Str. 3 August 27, földszint, ajtó 7. sz. (4605)

Gyakorlott seprőkötőket keres J. Faur-seprőgyár. Timisoara IV., Str. Bratianu 37. szám. (2151)

Fodrásznő, perfekt viz. és vasdolózó jó fizetéssel kerestetik. Holzinger Ferenc, fodrász, Deva. (3429)

Bejáró szobaleányt keresek azonnalra. Cim: Dr. Németh, Arad. Eminescu-utca 17. (3486)

Mindenes azonnalra felvétetik, főzni tudók előnyben. Jelentkezni naponta 11 és 1 óra között. Rabong, Timisoara III., Str. Rozalia 1. (3121)

Megbízható intézőt keresek, Timisoara területi nagyobb birtokra. Cim a timisoarai kiadóban. (4530)

Zsidó szobaleány kerestetik szeptember 15-ére. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3475)

Megbízható kifutó azonnal felvétetik, biciklizni bír előnyben. Arad, Strada Bratianu 1. Farcaşiu, fost Eles. (3480)
Modern hálószoba- és konyhabutor eladó. Arad, Str. Doamna Balasa 42. sz. (3479)

Ügyes fiú kézimunkásnak azonnal felvétetik. Kajtor, uriszabó. III., Strada Odobescu 20. (2187)

Bejárónő azonnalra felvétetik. Kellerné, Timisoara III., Bulv. Carol 32. (4140)

Keresünk németországi

nagy gyár részére vasesterga yost, frezermunkást, lakatost, fém-mechanikus, villanyszerelőt, szerszám-lakatost és vasöntőket. Információ ad Bugnariu, Arad, Strada Cara giale 15 a, délután 4—8-ig

Nem hadköteles, teljesen megbízható tehénész-család (kettő munkaező) és egy kertész-család november 1-re szerződtek. Arad, Str. Abatorului 26. Kiss. (3405)

Szeptember 15-re keresek egy 45—50 éves, a gazdálkodás minden ágában több évi gyakorlatl rendelkező jóval református vallásu, katonamentes gazdálkodót 200 hold birtokom lelkiismeretes kezelésére és vezetésére. Előnybe részesül ki némileg a traktorkezeléshez is ért. Fizetés megegyezés szerint. Megkeresést „Jó birtok” jellegre a timisoarai kiadóba kérek. (2154)

Intelligens tanulófiú felvétetik Földessy órásnál, Timisoara III., Strada Doja 44. szám. (3117)

Főtéri uridivatüzlet Aradon, keres megbízható ügyes segédet, aki 3 nyelvet (román, német, magyar) jól beszél. Ajánlatokat, fizetési igényléssel, kérem Rudolf Mosse Arad, Strada Eminescu 8. szám alá. (3396)

Főzéshez értő mindenes felvétetik. Timisoara III., Piata Lahovari 1. Fűszerüzlet. (2171)

Ügyes elárusító, vagy elárusítósnőt keresünk. Ruschil şi Lenner, Timisoara I., Str. V. Alexandri 4. (2177)

Főzni tudó mindenes szeptember 15-re felvétetik. Timisoara IV., Str. Sturdza 60. szám. (3124)

Egyedülálló, behívott aradi cégtulajdonos, keres nagyon megbízható, garanciakepes, üzletvezetésben jártas, negyven alatti urinót, kire üzletét és házáat nyugodtan rábízhatná. Társulás lehetséges. Közvetítőt honorál. Ajánlatokat címmel „Helytálló” jellegre Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. sz. alá kérek. (3339)

Gyermeknőszőny, feltétlen komoly, megbízható, 15 hónapos gyermek mellé felvétetik. Timisoara IV., Piata Dragalina 6. Cukrászda. (2185)

Feltétlen intelligens, zrymerkszerető házvezetőnőt keres vidéki földbirtokos. Címetek Rudolf Mosse Arad, Strada Eminescu 8. sz. alá kér. (3445)

Allást keres

Egyedülálló, középkorú intelligens nő, házvezetőnői állást keres. A háztartás minden ágában jártas, vidékre is megy. (Esetleg parohiára.) Braun E. Timisoara III., Str. Odobescu 53. I. emelet 28. (2158)

Mosást, vasalást és takarítást vállalok. Imréné, Timisoara II., Str. Noua 19. sz., szuterén. (2178)

Középkorú intelligens nő, perfekt német, magyar, beszél románul is, irodai gyakorlatl, keres segédkönyvelő, ki-segítő, vagy üzleti elfoglaltságot. Leveleket „Komoly” jellegre Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. alá kér. (3482)

Volt Schmoll-pasztagyári utazó-főtisztviselő, árja, hadmentes, 30 évi belföldi-külföldi praxissal, nagy szervezői tehetség, ismét utazni óhajt bármely szakmában Bánát—Ardealban. Novák E., Timisoara III., Str. Eneas 95. (2181)

Oktatás

Olasz nyelvre kezdőket (diákokat is) bevált módszer szerint, jótányosan oktatók. Biztos, gyors eredmény! Jelentkezéket már csak korlátozott számban vállalhatok. Érdeklődők forduljanak a timisoarai kiadóhoz.

Irodaképzés!!

A miniszterileg engedélyezett

ENGELMANN

éle gyors- és gépiró-szakiskolában a beiratások megkezdődtek. Előadások román, német és magyar nyelven. Timisoara IV., Strada Bonnaz 4 (a Piața Küttel-nél)

Az angol és német nyelv tanítását újból megkezdem. Dr. Kun Ferenc, Timisoara III., Str. Metianu 2. (3125)

HERSKOVITS AUGUSTA zongoraművész

állami oklevéllel rendelkező zenetanár, szeptember 15-én kezd meg a zongoraoktatást kezdők és haladók részére. Először 1 akadémiai vizsgára, tanít modern jazzt. Jelentkezni lehet Timisoara III., Vladica Badescu u. 3-I. Telefon 32-30, délután 3-5 óra között

Vállalok francia nyelvetanítást kezdőknek és haladóknak, németet kezdőknek. Várnay Magda, diplomae de e' alliamme Francaise de Paris. Arad, Piața Mihai Viteazul 10. (3465)

A miniszterileg engedélyezett Kereskedelmi szaktanfolyam

Szentirmai Ivor tanár vezetésével ismét megnyit. Gépirás, gyorsítás, könyvvitel, levelezés, német nyelv. Beiratkozás: Timisoara I., Bulevardul Regele Mihai 8. III. em. 2, volt Duca, (Thomas-ház)

Lakás

Központban különbejárata szoba kiadó. Cim a timisoarai kiadóban. (2165)

Csinosan butorozott 2 szoba fürdő- és előszobás garsonlakás, kert házban kiadó. Cim a timisoarai kiadóban. (4630)

Nagyon szépen butorozott nagy ucai szoba 15-re kiadó. Timisoara III., Str. Odobescu 25. (4631)

Uriházban, kimondottan szép, jó beosztású, magasföldszintes, teljesen komfortos, egyszobás lakás, összes mellékhelyiségekkel (zónában) kiadó. Ajánlatokat „2500 lei” jellegre a timisoarai kiadóba kérek. (2173)

Város centrumában elegánsan butorozott szoba, csak egy személy számára kiadó. Fürdőszobahasználat. Lift-használat gratis. Cim a timisoarai kiadóban. (2179)

Különbejárata férfiszoba, fürdőszoba és telefonhasználat kiadó. Felvilágosítást ad: Timisoara, telefon 42-46. sz (3127)

Belvárosi villanegyedben, zónában, összkomfortos butorozott szoba, telefonnal, szeptember 15-re kiadó. Öninformációk ajánlatokat „Kelleme lakás” címen a timisoarai kiadó továbbit. (2182)

Shép, modern, kétszobás, összkomfortos aradi lakásomat elcserezném hasonló egyszobással, esetleg átadom butorral együtt. Arad, Str. Teiul Doamnei 6. sz. Redesiu. (3484)

ORVOSOK! Röntgen Heliodor H. B. készülék röntgenfelvétel és gyógyászati célra, kötény, kesztyű stb. Siemens-Diatermia és egy nagy Hanauer Quartz-lámpa, egy motor és 7 H. P. 220 voltos dinamo váltóáramra, amellyel a fenti készülékek vidéki városban is ahol nincsen villanyáram, üzembe helyezhetők, eladók. Fizetés részletben is lehetséges.

Nátradi Imre, mechanikus, Racosul de Jos, Târnava Mare-megye, Minele de Granit

Keresek feltétlenül egészséges, modern 3 szobás lakást, vagy családi házat a Józsefvárosi temető közelében. Ajánlatokat „Pontos bérlő” jellegre a timisoarai kiadóhivatalba kérek. (2174)

Adás-vétel

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyeget, íróasztalokat, varró- és irógépeket, hálószoba-, ebédlő- és szalonbutorokat, csillárokat, festményeket, rekamiéket, kasszákát, egyes butorokat. Porcellánok és disztárgyak nagy választékban. Veszünk megbízóink részére: teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyeget, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Tempo, Arad (Fischer Eliz-palota). Telefon: 19-75. (3023)

MIELŐTT VENNE, VAGY ELADNA külföldi vagy belföldi perzsát, antik butort, márkás porcellánt, ezüst disztárgyat, műtárgyat, festményt, szobrot, Wertheim-kasszát, irógépet, könyvtáskaságot, linoleumot, irodaberendezést — forduljon bizalommal az „ARTA” bizományi üzlethez, Arad, Strada Alexandri 5. szám. (3022)

Varrógépek, irodaberendezések, irógépek, hálószobák, ebédlők, matracok, ottománok, Thonet-székek olcsón eladók. Megvételre keresünk kombinált szobát, ebédlőt és teljes lakberendezést. Timisoara IV., Piața Küttel 2, az udvarban. (3115)

Hustalan napokon nélkülözhetetlen tanácsadó a Mezdaznan-képzésakácskönyv Kapható: Jachan-könyvkereskedésben. Timisoara I. Ára 35 lei. Vidékre bélyegben, 60 lei. (2167)

Üzletház Aradon

fűszerüzettel, vendéglóval, 4 szobás és 1 kisebb lakással 850 ezer leért. Parnevában sarokház üzemeltet. 11 szoba-konyhás lakással, nincével 550 ezer leért. Aradtól 10 km-re 45 kat. hó d föld, hó dántként 4 ezer leért eladó.

Lörinez ingatlaniroda

Arad Eminescu-u 24

Himalaja diványterítőt, rózsaszín-, fehér, vagy csontszíniűt, jókarban, keresek. Cimeket Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. sz. alá kérek. (3456)

Eladó: gyapjupaplan, két drb., 10.000 lei, kalotaszegi ágycéztű 5000 lei, bronzcsillár 12.000 lei, íróasztal-készlet 2500 lei, továbbá festmények, könyvek stb. Érdeklődni délelőtt 10-12 és délután 3-5 óra között Arad, Str. Goldis 7. sz. III. emelet, balra. (3463)

Borosherdők, jó állapotban, különböző nagyságban eladók. Timisoara II., szőlőkben, Str. Kimmel 24. (2164)

Isési gyártmányú, kék-nyers zongora, fekete, kifogástalan, szép állapotban, sürgősen eladó. Timisoara III., Str. Timotei Cipariu 1. II. emelet 11. (Református templom). (2169)

Borszuro készletet keresek Cim a Rudolf Mosse hirdetésben. Arad, Eminescu uca 8. (3456)

Tranzitál tölgyfaanyag, sziv, nagy mennyiségben, nyomtatványokhoz, egyes Wiesner-irógépek és egy Royal öfő. Arad, Str. Teiul Doamnei 6. sz. Igen jó állapotban. Timisoara, Bonnaz-utca 9. Telefon 35. (2162)

Családi házat keresek a Józsefváros, vagy Erzsébetváros elején. Cim a timisoarai kiadóban. (2180)

Brehm: Állatok Világa, 16 kötet, új kiadás, 4000 leiert eladó. Cim a timisoarai kiadóban. (2183)

Trafik sürgősen eladó. Cim a timisoarai kiadóban. (2184)

Muresparton szép, egyenes, 220 négyzetméteres telek, Cetate Veche-nél eladó. Kozma, Arad, Str. Petran 5. (3457)

Zongora és két kosztium eladó. Cim: Rudolf Mosse-hirdetésben Arad, Eminescu-utca 8. (3488)

Jókarban levő, komplett, fekete ebédlő olcsón eladó. Arad, Str. Sincai 14. Apart. 3. Délelőtt 10-12 és délután 4-6 óráig. (3494)

Eladó: 14 HP német gyártmányú magánjáró gőzkazán, külön, vagy cséplő-szekrényvel együtt. Hold, Panatul-nou, Aradmegye. (3481)

Jókarban levő rollós iratszékény tölgyfából kettős beosztással, leveleknek nyomtatványoknak, dosszióknak és egy kis ovális díő-fűzővel eladó. Timisoara, Bulevardul Regina Maria 21. Aító 8. (2186)

Angora-cyapjút

veszek állandóan a legmagasabb napi áron

Angar, Periam

Angora cyapjufonóda

Famegmunkáló gépeket, szállagfűrészt, áteresztő gyalogépet és abrichtert vételez keresek. Friedrich, Timisoara II., Str. Octavian Gaga 15. (2120)

Cserép- és faanyag eladó, egy házra való. Arad-Bujac, Str. Venetiu 14. sz. (3462)

Házhelyek, Aradon, előnyös árban eladók. Cim: Rudolf Mosse Arad, Strada Eminescu 8. (3459)

Sürgősen eladó egy rádió, petróleumfűző, férfirensko, 41-es csizma, női ruhák és 38-es női cipő. Arad, Strada Mociuni 37. (3427)

Modern családi házat keresek 1.300.000 leig, villamoshoz közel, nem zónában. Cimeket „Közvetítő kizárva” jellegre a timisoarai kiadóba kérek. (2169)

Veszek cséplőket, traktorokat és kazánokat minden nagyságban. Merkovics Géza, Timisoara IV., Str. Fröbl 46. sz. (2170)

Két töredő kézimunkafüggöny és nyolckötetes „Uj Lexikon” eladó. Timisoara II., Str. Dorobantilor 1. (2176)

Világos háló, ugyanott egy házhely eladó. Timisoara-Kardostelep, Str. I. B. sz. (2175)

Teljes alkatrész felszerelés eladó. Timisoara II., Str. Balaz 2. (2172)

Megvételre keresek 3 szobás családi házat, fürdőszobával, villamoshoz közel. Cimeket a timisoarai kiadóba „Készpénz” jellegre. (3126)

Különlék

Festő és fűszer üzlethez (árs keresetlik 500 ezer leitől 1 millió lei tökével. Cim a Rudolf Mosse hirdetésben. Arad, Eminescu utca 8. (3456)

Assziszt Dr. Zircner J. Satu-Mare-megyei programmal ellátott töltőtoll. Becsületos megtaláló sziveskedjék leadni Dr. Zircner Arad, Eminescu-utca 19. sz. alatt, jutalom ellenében. Miután a toll emlék, az elvesztő számára értékkel bír. (3492)

Poloskairást garanciával vállalok. Tályai, Timisoara. Bul. Eroilor dela Tisa 95. Ajtó 2. Telefon 25-56. (2166)

Tartós hullám

a legújabb módszer szerint olajjal főzve

WALTRICH

fodrász Timisoara

II., Traian-tér és Str. Stefan cel Mare sarok. 1-2-3-6 os villamos megállójánál ::

Kosztosdiákat felvesz izraelita család, teljes komfort, zongora a házban. Felvilágosítást ad: Timisoara, telefon 42-46. (3128)

150 katasztrális hold birtokomat Lugoj mellett (több évre is) bérebe adom. Érdeklődni: D. Moudjalled, Arad, Strada Mociuni 3. (3355)

Poloskairást, parkettsuroást garancia mellett vállal Lovas, Arad. Bulevardul Regina Maria 18. szám. Házmeztérnél. (3020)

PÁLYAZAT.

Református vallású ailsni tanítót keres a Bihar-megyében fekvő Ioanis-i református egyház, aki a kevés munkát jelentő előkönyörgői kántori szolgálatot rizezésért elvállalja. Az egyház az állammal szemben fennálló és eddig respektált joga alapján, a jelentkezőket az ottani állami iskolához tanítóknak ki-nevezetné. A jelentkezők bővebb felvilágosításért a következő címre írjanak: Lelkészi Hivatal, Soncoius, p. Finis, jud. Bihar.

Már 200 leiert is igen szép paplant készít Glück, Arad, Str. Baritiu 8. szám. (Piața Avram Iancu mellett.) (3021)

HAZAK FÖLDEK SZÖLÖK MALMOK TELKEK

minden árfokozatban **HATSCHKE ÜGYNÖKSÉG** Arad Bul. Caroli 17. volt 46) telefon 16-95

PÁLYAZAT

A Satul-Mic-i római katolikus, két tanerős magyar tannyelvű elemi iskolában megüresedett egy állás. Pályázhatnak okleveles magyar tanítók vagy tanítónők. Havi fizetés 5000 lei.

IGAZGATÓSÁG

Bucuresti-i kalapmodellek nagy választékban Weinbergerné Dónáth Elza kárp- és fűzőüzletében Arad, Metianu-utca 15. sz. alatt. Alakítás elsörendűen, előnyös áron. Fűzők rendelésre. (3493)

Shép akar lenni?

Használjon **KULKA-féle Illiomtejkramel, Illiom-tejszappant és Illiompuvert, három színben**. Kapható kizárólag a

Városi gyógyszerárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületében

Timisoara I., Piața I. C. Bratianu

Igazolvány-írányképek

a **FOTO STUDIOBAN** a leggyorsabban készülnek

Timisoara I., Piața Libertăți 4.